

Programación de violín

Índice

1.	Introdución	5
1.1	Marco Legal	5
1.2	Características do centro.....	6
1.3	Características do alumnado	7
2.	Obxectivos xerais das ensinanzas musicais	9
2.1	Grao elemental.....	9
2.2	Grao Profesional	10
3.	Obxectivos específicos das ensinanzas musicais	11
4.	Obxectivos, contidos e criterios de avaliación	12
4.1	Grao elemental da materia de violín	12
4.2	Grao profesional da materia de violín	12
5.	Metodoloxía.....	13
5.1	Principios metodolóxicos	13
5.2	Métodos didácticos.....	14
6.	Atención á diversidade.....	15
7.	Temas transversais	16
7.1	Educación en valores	16
7.2	Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC´s) ...	17
8.	Actividades culturais e de promoción das ensinanzas.....	18
8.1	Actos institucionais.....	18
8.2	Cursos e clases maxistras.....	19
8.3	Audicións.....	19
8.4	Outros	19
9.	Secuenciación por cursos	20
9.1	Curso: 1º de grao elemental	20
9.1.1	Obxectivos	20
9.1.2	Contidos.....	20
9.1.3	Avaliación	21
9.1.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	22
9.1.5	Medidas de recuperación	23
9.1.6	Recursos didácticos.....	23
9.2	Curso: 2º de grao elemental	26
9.2.1	Obxectivos	26
9.2.2	Contidos.....	26
9.2.3	Avaliación	27
9.2.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	29
9.2.5	Medidas de recuperación	29

9.2.6	Recursos didácticos.....	30
9.3	Curso: 3º de grao elemental	33
9.3.1	Obxectivos	33
9.3.2	Contidos.....	33
9.3.3	Avaliación	34
9.3.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	36
9.3.5	Medidas de recuperación	36
9.3.6	Recursos didácticos.....	37
9.4	Curso: 4º de grao elemental	40
9.4.1	Obxectivos	40
9.4.2	Contidos.....	41
9.4.3	Avaliación	41
9.4.4	Medidas de recuperación	43
9.4.5	Procedementos de recuperación ordinarios	43
9.4.6	Probos extraordinarias.....	43
9.4.7	Recursos didácticos.....	44
9.5	Curso: 1º de grao profesional	47
9.5.1	Obxectivos	47
9.5.2	Contidos.....	47
9.5.3	Avaliación	48
9.5.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	50
9.5.5	Medidas de recuperación	50
9.5.6	Recursos didácticos.....	51
9.6	Curso: 2º de grao profesional	54
9.6.1	Obxectivos	54
9.6.2	Contidos.....	54
9.6.3	Avaliación	55
9.6.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	57
9.6.5	Medidas de recuperación	57
9.6.6	Recursos didácticos.....	58
9.7	Curso: 3º de grao profesional	61
9.7.1	Obxectivos	61
9.7.2	Contidos.....	61
9.7.3	Avaliación	62
9.7.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	63
9.7.5	Medidas de recuperación	64
9.7.6	Recursos didácticos.....	65
9.8	Curso: 4º de grao profesional	68
9.8.1	Obxectivos	68
9.8.2	Contidos.....	68
9.8.3	Avaliación	69
9.8.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	70
9.8.5	Medidas de recuperación	71
9.8.6	Recursos didácticos.....	72
9.9	Curso: 5º de grao profesional	75

9.9.1	Obxectivos	75
9.9.2	Contidos.....	75
9.9.3	Avaliación	76
9.9.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	77
9.9.5	Medidas de recuperación	78
9.9.6	Recursos didácticos.....	78
9.10	Curso: 6º de grao profesional	81
9.10.1	Obxectivos	81
9.10.2	Contidos.....	81
9.10.3	Avaliación	82
9.10.4	Medidas de recuperación	84
9.10.5	Recursos didácticos.....	84
10.	Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica	88
11.	Procedementos para realizar a avaliación interna do Departamento	89
12.	ANEXOS.....	90
12.1	Probas de acceso 1º de grao profesional	90
12.2	Probas de acceso a outros cursos.....	90
12.3	Premios Fin de Grao	90
12.3.1	Contidos da proba	90
12.3.2	Criterios de avaliación	90
12.3.3	Criterios de cualificación.....	90
12.4	Folla de calibración para audicións e/ou probas instrumentais	91

1. Introducción

A presente Programación Didáctica está baseada na secuenciación dos obxectivos, contidos e criterios de avaliación ao longo dos catro cursos do grao elemental e dos seis de grao profesional. Foi realizada polo profesorado do departamento de Corda de acordo co currículo oficial vixente para a materia e co Proxecto Educativo de Centro, como así establecen os artigos 5º e 10º do capítulo II dos Decretos 198/2007 e 203/2007, do 27 de setembro, respectivamente.

Este documento inclúe, ademais dos obxectivos e contidos, a metodoloxía a aplicar (indicando materiais e recursos didácticos), a avaliación, os procedementos e ferramentas (tanto da aprendizaxe coma da ensinanza e da propia programación), a atención á diversidade, as medidas de recuperación e os recursos a empregar no proceso de ensino-aprendizaxe.

Entendemos esta programación didáctica como un instrumento flexible, que permite adaptarse ás circunstancias concretas do alumnado en cada momento do seu proceso de aprendizaxe. A presente programación é un marco de referencia que lle dá forma ó noso ensino, garantizando que aqueles alumnos e alumnas dun mesmo nivel, e incluso con diferente profesorado, poidan acceder a unha ensinanza que favoreza a consecución dunhas competencias mínimas equiparables.

1.1 Marco Legal

Para a elaboración desta programación didáctica tivéronse en conta os seguintes documentos legais, clasificados atendendo á súa data de publicación, de menor a maior antigüidade:

- **ORDE do 29 de setembro de 2015** pola que se convocan os premios extraordinarios nas ensanzas artísticas profesionais nas modalidades de música, danza e de artes plásticas e deseño na Comunidade Autónoma de Galicia, correspondentes ao curso 2014/15. DOG do 6 de outubro de 2015.
- **DECRETO 229/2011**, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG 21 de decembro de 2011.
- **CIRCULAR 15/2011** da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa pola que se ditan instrucións para determinados aspectos do funcionamento dos conservatorios elementais e profesionais de música e danza.
- **ORDE do 4 de agosto de 2011** pola que se desenvolve o Decreto 223/2010, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento Orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e

de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 18 de agosto de 2011.

- **DECRETO 223/2010**, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 19 de xaneiro de 2011.
- **ORDE do 28 de xullo de 2008**, pola que se regulan as probas de acceso ás ensinanzas profesionais de música dispostas no Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 18 de agosto de 2008.
- **CIRCULAR 21/2008** da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se regula a avaliación e cualificación dos alumnos e das alumnas que cursan as ensinanzas elementais de música e danza dispostas nos decretos 196/2007, do 20 de setembro e 198/2007, do 27 de setembro, polos que se establece a ordenación das ensinanzas de grao elemental de danza e de música, respectivamente.
- **ORDE do 8 de febreiro de 2008**, pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música que se establecen na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG do 26 de febreiro de 2008.
- **DECRETO 198/2007**, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música. DOG do 25 de outubro de 2007.
- **DECRETO 203/2007**, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 31 de outubro de 2007.
- **CIRCULAR 9/2007** da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se ditan instrucións sobre o desenvolvemento das ensinanzas elementais e profesionais de música establecidas na Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación.

1.2 Características do centro

O Conservatorio Profesional de Música de Vigo é un centro público creado no ano 2003 despois da separación obrigatoria tal e como dispoñía a Lei Orgánica 1/1990 Xeral de Ordenación Educativa do Conservatorio Superior de Música de Vigo.

Sito na rúa Fotógrafo Felipe Prósperi s/n, entre a Avenida da Florida e Praza da Miñoa, o centro conta con instalacións axeitadas ás ensinanzas musicais, resultando un tanto escaso de espazos para a demanda que unha cidade como Vigo fai das ensinanzas musicais.

O centro sitúase na bisbarra de Vigo, zona amplamente industrializada. A actividade musical da zona xira en torno á existencia de un grande número de bandas populares e coros onde moitos/as alumnos/as reciben unha formación musical inicial. Existen tamén na zona un número importante de escolas de música públicas e privadas, e nos últimos anos tamén se crearon varias formacións do ámbito orquestral.

O propio Conservatorio e algunhas entidades privadas (bancos, fundacións, sociedade filharmónica, etc.) programan actividades musicais. A cidade carece de fonoteca pública e de biblioteca musical especializada (a excepción da do propio centro).

A maiores da actividade docente da ensinanza de música, no Centro realízanse diferentes actividades extraescolares e complementarias co obxectivo de completar a formación do alumnado: concertos, conferencias e cursos de especialización, e outros.

A ensinanza que se imparte no Conservatorio Profesional de Música de Vigo é a de música, regulada pola Lei 2/2006, do 3 de maio, de Educación e polo Real Decreto 1577/2006, do 22 de decembro polo que se fixan os aspectos básicos das ensinanzas profesionais de música, sendo na Comunidade Autónoma de Galicia os decretos polos que se regula o grao elemental e profesional o 198/2007, do 27 de setembro, e 203/2007, do 27 de setembro.

1.3 Características do alumnado

O centro conta cunha media de 640 alumnos e alumnas, variando a súa procedencia segundo a idade e o curso que realizan. Así, a maioría dos discentes do grao elemental pertencen á bisbarra de Vigo, agás algúns que veñen para cursar especialidades que non se imparten noutros conservatorios da provincia.

As principais motivacións para o estudo neste Centro son:

- A obtención dun título que lles abra saídas profesionais, e que posibilite a continuidade de estudos no grao superior de música.
- A calidade da ensinanza.
- A localización do Conservatorio.

As expectativas de futuro do alumnado varían segundo o grao no que se atopan: o alumnado de grao elemental ten como principal obxectivo obter unha formación que lles permita gozar da música e poder continuar os seus estudos. O alumnado do grao profesional manifesta as súas preferencias por dedicarse á docencia e á práctica instrumental (orquestra, banda, coro, cámara, solista, etc.), e, se cadra, continuar os seus estudos nun Centro de estudos superior.

No estudo individual do alumnado resalta o esforzo, a análise do repertorio e a comprensión do mesmo. Como gran problema sobresa a falta de tempo, especialmente no grao profesional, debido á gran cantidade de horas que o alumnado pasa no seu centro de ensinanza obrigatoria. Outros problemas son a falta de organización, de constancia e concentración no estudo.

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL

Conservatorio Profesional de Música de Vigo

UNIÓN EUROPEA

Fondo Social Europeo
O FSE inviste no teu futuro

CMUS **VIGO**
Conservatorio Profesional de Música

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.es
<http://cmusvigo.gal>

O clima existente entre o alumnado e o profesorado do centro é óptimo, sendo este un dos valores máis apreciados por ambas partes.

É de destacar que as preferencias do alumnado no seu tempo de lecer, sigan relacionadas coa música, debido á importancia que dan á asistencia a concertos ou á escoita da mesma na casa. As outras afeccións do alumnado do Conservatorio Profesional de Música de Vigo son a lectura e os deportes.

Como conclusión, extraemos que ao ser este un centro de ensinanzas artísticas o grao de satisfacción do alumnado co Centro é alto, por non ser obrigatorios os devanditos estudos.

2. Obxectivos xerais das ensinanzas musicais

2.1 Grao elemental

O artigo 2º do capítulo I do Decreto 198/2007, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música, indica que a finalidade deste grao é promover a autonomía do alumnado para que a súa capacidade de expresión musical adquira a calidade artística necesaria que permita acceder ao grao profesional.

Esta finalidade acadaríase coa consecución dos obxectivos ou capacidades ao longo dos catro cursos dos que consta o grao elemental e que o artigo 3º do capítulo I do mesmo Decreto enumera:

- a) Apreciar a importancia da música como linguaxe artística e medio de expresión cultural dos pobos e das persoas.
- b) Expresarse con sensibilidade musical e estética para interpretar a música de diferentes épocas e estilos, gozar con ela e enriquecer as propias posibilidades de comunicación e de realización persoal.
- c) Coñecer e valorar a importancia da respiración e do dominio do propio corpo no desenvolvemento da técnica instrumental, da calidade do son e da interpretación.
- d) Relacionar os coñecementos musicais coas características da escritura e da literatura do instrumento da especialidade, coa finalidade de adquirir as bases que permitan desenvolver a interpretación artística.
- e) Interpretar en público, coa necesaria seguridade en si mesmo, para vivir a música como medio de comunicación.
- f) Interpretar música en grupo habituándose a escoitar outras voces ou instrumentos, e adaptarse harmonicamente ao conxunto.
- g) Ser consciente da importancia do traballo individual e adquirir a capacidade de escoitarse e ser crítico consigo mesmo.
- h) Valorar o silencio como elemento indispensable para o desenvolvemento da concentración, a audición interna e o pensamento musical.
- i) Ser consciente da importancia dunha escoita activa como base imprescindible na formación de futuros profesionais.
- j) Fomentar a utilización do patrimonio musical en xeral, e a do galego en particular, como medio indispensable no enriquecemento da persoa e da súa formación musical.

2.2 Grao Profesional

O Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanza profesional de réxime especial de música, indica no artigo 2º que a súa finalidade é proporcionarlle ao alumnado unha formación artística de calidade e garantir a cualificación dos futuros profesionais da música, ordenándose en catro funcións básicas: formativa, orientadora, profesionalizadora e preparatoria para estudos posteriores.

Esta finalidade acádase ao longo dos seis cursos dos que consta este grao coa consecución dos seguintes obxectivos que aparecen enumerados no artigo 3º do mesmo Decreto:

- a) Habituar a escoitar música e establecer un concepto estético que permita fundamentar e desenvolver os propios criterios interpretativos.
- b) Desenvolver a sensibilidade artística e o criterio estético como fonte de formación e enriquecemento persoal.
- c) Analizar e valorar a calidade da música.
- d) Coñecer os valores da música e optar polos aspectos xurdidos dela máis axeitados para o desenvolvemento persoal.
- e) Participar en actividades de animación musical e cultural que permitan vivir a experiencia de transmitir o gozo da música.
- f) Coñecer e empregar con precisión o vocabulario específico relativo aos conceptos científicos da música.
- g) Coñecer e valorar o patrimonio musical como parte integrante do patrimonio histórico e cultural.
- h) Tomar conciencia da importancia dunha escoita activa como base imprescindible na formación de futuros profesionais.
- i) Fomentar a utilización do patrimonio musical en xeral, e a do galego en particular, como medio indispensable no enriquecemento da persoa e da súa formación musical.

3. Obxectivos específicos das ensinanzas musicais

A diferenza do Decreto 198/2007, que establece a ordenación do currículo das ensinanzas elementais, no Decreto 203/2007 de ordenación das ensinanzas profesionais recóllense no artigo 6º os obxectivos específicos destas, que serán desenvolvidos de xeito máis concreto no currículo de cada materia e que citaremos nos seguintes apartados deste mesmo punto.

Estes obxectivos específicos ou capacidades que deben ser adquiridos polo alumnado do grao profesional das ensinanzas de música son:

- a) Superar con dominio e capacidade crítica os contidos e os obxectivos formulados nas materias que compoñen o currículo da especialidade elixida.
- b) Coñecer os elementos básicos das linguaxes musicais, as súas características, as funcións e as transformacións nos contextos históricos.
- c) Utilizar o oído interno como base da afinación, da audición harmónica e da interpretación musical.
- d) Formar unha imaxe axustada das posibilidades e das características musicais de cada un, tanto a nivel individual como en relación co grupo, coa disposición necesaria para saber integrarse como un membro máis del ou para actuar como responsable do conxunto.
- e) Compartir vivencias musicais de grupo na aula e fóra dela que permitan enriquecer a relación afectiva coa música, a través do canto e da participación instrumental en grupo.
- f) Valorar o corpo e a mente para utilizar con seguridade a técnica e poder concentrarse na audición e na interpretación.
- g) Relacionar e aplicar os coñecementos adquiridos en todas as materias que compoñen o currículo, nas vivencias e nas experiencias propias para acadar unha interpretación artística de calidade.
- h) Coñecer e aplicar as técnicas do instrumento ou da voz de acordo coas exigencias das obras.
- i) Adquirir e demostrar os reflexos necesarios para resolver eventualidades que xurdan na interpretación.
- j) Cultivar a improvisación e a transposición como elementos inherentes á creatividade musical.
- k) Interpretar individualmente ou dentro da agrupación correspondente obras escritas en todas as linguaxes musicais, afondando no coñecemento dos estilos e das épocas, así como nos recursos interpretativos de cada un destes.
- l) Actuar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa.

4. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación

4.1 Grao elemental da materia de violín

No Anexo II do Decreto 198/2007, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música, establécense os obxectivos, contidos e criterios de avaliación sobre os que se basea a presente programación.

4.2 Grao profesional da materia de violín

En canto aos elementos curriculares do grao profesional que serviron de base para a elaboración desta programación, estes pódense consultar no Anexo II do Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música.

5. Metodoloxía

O ensino do Departamento de Corda desenvolverase a través de técnicas de ensinanza individuais e activas, e o método a empregar será a autoaprendizaxe guiada, onde o profesorado en cada clase orientará e motivará ao alumnado para a busca, procesamento e aplicación da información necesaria, así como a aprendizaxe por proxectos, xa que estes coñecementos que adquirirá poranse en práctica nos obxectivos ou proxectos establecidos, desde a preparación de obras e estudos ata un programa de concerto.

Para dar reposta a todo o anterior, e de xeito xeral, as estratexias metodolóxicas adaptaranse á madurez do alumnado e aos factores contextuais da clase, como son o tempo, os espazos e os recursos dispoñibles.

5.1 Principios metodolóxicos

Os principios que rexen a elaboración desta programación didáctica dotándoa de coherencia e sentido son:

- **Actividade:** O carácter instrumental da especialidade require da práctica, polo que o principio de que as cousas se aprenden facéndolas vai implícito no noso ensino.
- **Autonomía:** O alumnado será orientado nas clases individuais e nos ensaios colectivos, desenvolvendo a autonomía do traballo e a toma e decisións.
- **Creatividade:** Ao tratarse dun ensino artístico, toda actividade que realicemos tratará de estimular o pensamento e a imaxinación.
- **Individualización:** A nosa ensinanza da materia é individual a maior parte do tempo, algo que nos facilita que en cada clase teñase en conta a dimensión persoal e afectiva social de cada alumno ou alumna.
- **Flexibilidade e diversidade de estratexias didácticas:** Co fin de conseguir os obxectivos propostos poderemos realizar as adecuacións que fosen precisas na temporalización dos contidos.
- **Convivencia:** Nos casos en que as actividades da nosa ensinanza requiran de traballo en equipo fomentaranse en todo momento un clima de cordialidade e respecto entre o alumnado.
- **Significación:** Esta será unha das vías de motivación que empregaremos, presentando o que se aprende como algo que é útil noutras situacións e poderá ter unha aplicación real.
- **Interdisciplinidade:** Buscaremos relacionar os contidos da nosa materia cas outras materias do currículo para dotalos dunha maior significación.

5.2 Métodos didácticos

Á hora de decidir os métodos didácticos para esta programación didáctica tivéronse en conta os seguintes enfoques:

- **Modelo constructivista:** Tomando como idea principal que o coñecemento é unha construción persoal na que o/a alumno/a elabora significados propios a partir duns coñecementos previos, a través dunha actividade intelectual e práctica.
- **Aprendizaxe significativa:** Este modelo de aprendizaxe está moi relacionado co constructivista, xa que a adquisición de coñecemento polo alumno realízase construíndo sobre os seus propios esquemas, sumando información sobre a que xa ten, que lle será útil para aplicar noutras situacións.

Para que este se produza, debemos ter en conta ao longo de toda actividade:

- a) Que o alumnado teña unha boa actitude, algo que se consegue facéndolle ver que o que están a facer ten sentido, é dicir ten unha razón, unha finalidade, así como fomentando o bo clima de clase, a autoconfianza, etc.
- b) Que o que se ensine presente unha estrutura lóxica dentro da materia, enfocando o traballo de forma globalizadora.
- c) Que as novas aprendizaxes se relacionen cos coñecementos previos, é dicir, os contidos deben ter significatividade psicolóxica.
- d) Que sexan conscientes da importancia do estudo individual, fomentando o interese e o respecto polo hábito de estudo e ensinándolles a maneira de que ese tempo sexa eficiente.

6. Atención á diversidade

A diversidade constitúe un valor que enriquece e diversifica a realidade, esixindo no plano educativo unha maior atención por parte do profesorado.

É un feito que os alumnos que acceden a un conservatorio presentan diferenzas individuais e non todos os alumnos aprenden ao mesmo ritmo nin teñen as mesmas capacidades, polo que será labor do profesorado adecuar a práctica docente ás necesidades e características do alumnado.

Para dar resposta á diversidade, teremos en conta as seguintes pautas:

- Traballar con materiais abertos e flexibles, que traten diversas estratexias para o logro dos coñecementos.
- Ter en conta as diferenzas individuais e de grupo que se detectan na avaliación inicial: os intereses dos nenos, o contacto que tiveron coas actividades, as destrezas adquiridas, etc.
- Buscar orientación externa, de ser necesario, co propio centro como mediador.
- Respetar o ritmo de aprendizaxe de cada alumno.
- Diversificar as actividades para lograr os obxectivos.
- Suxerir actividades de diferente dificultade e integrar aos alumnos na máis apropiada ao seu nivel.
- Fomentar a pedagogía do éxito, é dicir, valorar os pequenos logros de cada un e considerar positivamente o seu proceso de aprendizaxe.
- Potenciar o traballo das actitudes para lograr o respecto de todos.

A atención á diversidade constitúe un indicador moi positivo da saúde do noso sistema educativo, xa que un sistema que tamén intenta dar resposta a todo o alumnado con deficiencias a nivel persoal e con características cognoscitivas por encima da media, é un sistema educativo achegado ás necesidades reais do educando. Neste sentido a nosa programación didáctica intentará establecer os instrumentos necesarios, en consonancia cos outros documentos do Centro, para lograr unha educación musical comprensiva e de calidade.

7. Temas transversais

A nosa materia tamén trata esta serie de elementos transversais que son abordados desde cada unha das diferentes materias que comprenden o currículo das ensinanzas de réxime especial de música, e que nos dan a oportunidade de reflexionar sobre a dimensión máis persoal da educación.

7.1 Educación en valores

Á hora de abordar a educación en valores seguiranse as seguintes consignas:

- A **educación ambiental** tratarémola a través do coidado pola produción excesiva de sons por parte do alumnado, a concienciación sobre contaminación acústica, e a través da importancia que se lle debe de dar ao silencio como marco de calquera actividade musical.
- En canto á **educación para a saúde**, abordarémola a través da práctica corporal, aprendendo a apreciar e valorar o propio corpo e as súas posibilidades de movemento, tendo en conta e incidindo sobre a educación postural e a adquisición dun correcto ton muscular. Ademais, a música, polos seus compoñentes afectivos, fisiolóxicos e intelectuais, tamén incide de forma positiva no equilibrio persoal e anímico das persoas.
- No referente á **educación para a igualdade de sexos**, partiremos de que a música non está relacionada co sexo do alumnado, e de que toda actividade musical en grupo partirá do principio de integración, de colaboración e de respecto mutuo entre os integrantes da clase independentemente do sexo ao que pertencen.
- A **educación para a paz e a tolerancia** traballarase a partir de pezas doutras culturas e das relacións que se establezan coas persoas da contorna.
- A **educación para o lecer** traballarase a partir do concepto produtivo do ocio, a través da asistencia a concertos, audicións, recitais e outras actividades culturais, ademais de fomentar a escoita de música e a lectura de libros relacionados co traballado en clase.
- En canto á **educación do consumidor** trataremos que o alumnado adquiera unha actitude crítica ante o fenómeno musical, axudándolles a forxar un criterio á hora de decantarse por diferentes versións, e propiciando dese modo un aumento da súa capacidade de elección á hora de consumir música.
- Para rematar, a **educación moral e cívica** abordarémola ao ter presente o respecto ás normas e a necesidade da súa existencia como poden ser á hora de tocar en grupo: a entrada simultánea, o mantemento do plano sonoro adecuado, a actitude de escoita e respecto

aos demais... Todas estas normas estarían referidas aos compañeiros, ao material da aula, ao profesor, etc.

7.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)

Hoxe en día é difícil pensar nun modelo pedagóxico que non se complemente cos recursos tecnolóxicos, permitindo unha formación máis completa e posibilitando unha renovación na pedagogía e na didáctica. A educación ten que avanzar ao paso da sociedade co fin de enriquecerse mutuamente.

Coa aplicación das TIC's preténdese acadar os seguintes obxectivos:

Desenvolver a autonomía persoal: A información proporcionada pola rede permite coñecer e contrastar un gran número de versións musicais e coñecer profesores e virtuosos das distintas especialidades instrumentais ca posibilidade de establecer contacto e obter asesoramento. Outro factor importante é que permite coñecer novas formas de empleabilidade relacionadas co campo musical tan importantes de cara ó acceso a estudos superiores. O alumnado debe aprender a seleccionar a información recadada na rede e así tomar as súas propias decisións para continuar o seu proceso educativo e profesional.

Coñecer a realidade musical actual: A través da rede o alumnado atópase en contacto coas noticias de actualidade, ben a través de blog's de solistas e profesorado, de coaching musicais, gravacións recentes, e diferentes portais sobre programas de estudos no estranxeiro. O propio Centro, a través de aplicacións como youtube e soundcloud, difunde as súas actividades como audicións do alumnado, concertos e cursos.

Aprender a manexar novas aplicacións informáticas musicais relacionadas ca edición da escritura musical, a gravación, a edición, e a mestura de audio.

8. Actividades culturais e de promoción das ensi- nanzas

Dentro da Sección II do Proxecto Educativo de Centro do noso conservatorio, referente ás normas de organización e funcionamento, e concretamente no título cuarto do capítulo 4, establécese que estas actividades se poderán clasificar en actos institucionais, cursos e clases maxistras, audicións e outros.

O alumnado terá o dereito de asistir, aínda que non a obriga, ás actividades culturais e de promoción das ensinanzas que se organicen dende o Departamento, agás nas audicións, onde si deberán participar.

A organización de todas as actividades extraordinarias e complementarias do conservatorio correspónden, como norma xeral, ao Equipo de Actividades Culturais e á Vicedirección como coordinadora do dito equipo. Para todas estas actividades agás as audicións de aula (non sendo casos especiais que así o requirán), establecerase un plan de actuación que pode ser consultado no artigo 36º do título cuarto da sección do Proxecto Educativo do Centro anteriormente citado.

8.1 Actos institucionais

No curso académico 2003/2004 decidiuse iniciar a institucionalización dunha serie de concertos, de xeito que pasaran a formar parte da programación estable do Centro. Seguindo esta liña de continuidade o Departamento de Vento Metal colaborará, cando sexa posible, nos seguintes actos:

- Concerto de apertura do Curso Académico.
- Concertos Benéficos: en colaboración con entidades benéficas, coa posibilidade de recadación de donativos. Así mesmo, intentarase celebrar fóra do Centro, nalgún lugar que garanta a maior difusión posible.
- Ciclos de concertos, como por exemplo o Ciclo de Primavera onde se convida a solistas e agrupacións tanto externas como formadas por membros do claustro.
- Acto de graduación: Alumnado que remata os estudos do 4º curso do grao elemental e o 6º curso do grao profesional.

Ademais das actividades que se realicen no seo do propio Centro, intentarase celebrar concertos en salas ou espazos que permitan unha maior proxección e divulgación da nosa tarefa didáctica.

8.2 Cursos e clases maxistras

Os cursos e clases maxistras a realizar, unha vez aprobados no seo do departamento correspondente trasladaranse ao Consello Escolar onde se debaterán, e se son autorizados pasarán a ter a consideración de actividades extraescolares ou complementarias do Centro.

No caso de que o Departamento teña algunha proposta, esta deberá ser tratada no mes de setembro e incluída na Programación Xeral Anual. As propostas posteriores a esta data, poderán terse en conta, sempre que sexan autorizadas polo Consello Escolar.

No caso de haber orzamento para as actividades, será o Consello Escolar quen estableza os criterios de distribución do mesmo.

8.3 Audicións

Atendendo ao que se contempla nos currículos de Grao Elemental e de Grao Profesional, o departamento organizará audicións do alumnado que se celebrarán de forma continuada ao longo do curso. Ditas audicións serán públicas e se realizarán en tres períodos ao longo do curso, coordinadas pola Vicedirección.

Solicitarase dos departamentos colaboración para a elaboración de calendarios coas propostas de datas para organizar as diferentes audicións ao longo do curso. Estas propostas serán estudadas pola Vicedirección para poder adxudicar datas, espazos e horarios definitivos.

O Departamento de Corda organizará como mínimo dúas audicións, que poderán ser tanto de aula como no auditorio do Centro, ao longo do curso nas que o alumnado deberá participar interpretando as obras programadas como mostra do traballo realizado na clase.

8.4 Outros

O Centro colabora con entidades públicas e privadas participando en eventos como os "Premios Honoríficos David Russell", concertos pedagóxicos, Concerto no auditorio do Concello de Vigo, entre outros. O Departamento de Corda colaborará na medida do posible motivando e preparando ao alumnado para que participe nestas actividades.

9. Secuenciación por cursos

A continuación desenvolverase a programación didáctica dos graos elemental e profesional por cursos.

9.1 Curso: 1º de grao elemental

Obxectivos

- Coñecer as unidades elementais do violín e o arco e a súa morfoloxía.
- Desenvolver unha posición corporal axeitada fronte ó instrumento
- Desenvolver unha técnica correcta do instrumento, tanto da man dereita como da esquerda.
- Tocar escalas, estudos e pezas en 1ª posición, usando as diversas estruturas do semitono no rexistro básico dunha oitava
- Desenvolver criterios de afinación e calidade de son acordes ao curso.
- Iniciar o aprendizaxe de diferentes golpes de arco.
- Mostrar unha boa disposición na clase, tanto individual como colectiva, así como nas sesións co pianista acompañante.
- Tocar en audicións públicas só e en conxunto, pezas de memoria, con bon control, afinación, son e ritmo.
- Coñecer os principios básicos do estudo e aplicarlos á práctica diaria.

Contidos

- Coñecemento xeral do instrumento e do arco: as súas partes, características acústicas e mantemento.
- Posición do corpo correcta, cómoda, relaxada e equilibrada,
- Posición do instrumento e do arco: control muscular.
- A escoita interior (oído interno) e a súa aplicación na afinación.
- Produción de un son de calidade en cordas ao aire e pisadas, empregando distintas partes e lonxitudes do arco.
- Iniciación aos golpes de arco básicos: detaché, legato, staccato e martellé; así como ao uso de diferentes patróns rítmicos.
- Desenvolvemento do movemento perpendicular, horizontal e lateral dos dedos da man esquerda: escalas e diferentes intervalos. Control permanente da afinación.
- Coordinación e independencia de ámbolos brazos.

- Relación entre escritura musical e a súa execución instrumental. Comprensión de estruturas formais como motivos, frases, etc., así como elementos básicos de dinámica e agóxica.
- Adestramento permanente e progresivo da memoria con diferentes exercicios, estudos e obras do repertorio.
- Como estudar. Principios básicos do aproveitamento do estudio.
- Clases colectivas: como tocar en grupo: capacidade de escoitarse e respectarse uns a outros. Reforzamento da técnica básica por medio da práctica en grupo.

Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexerase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar de maneira obxectiva unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe por vía das tutorías, sen limitarse unicamente á cualificación trimestral ou final.

9.1.1.1 Criterios de avaliación

Coñecer de forma xeneral o instrumento e o arco, as súas partes e o seu coidado e mantemento.

Ter unha postura adecuada á súa constitución que lle permita unha correcta colocación do instrumento, e favoreza os movementos e a coordinación de ámbolos brazos conseguindo tocar con comodidade, seguridade e relaxación.

Asimilar conceptos técnicos, tanto do brazo dereito: suxección, conducción e golpes de arco “á corda”; como da articulación da man esquerda:

Tocar con afinación e fraseo adecuados.

Combinar adecuadamente as arcadas detaché e legato.

Interpretar fragmentos ou pezas curtas empregando os conceptos técnicos adquiridos; así como memorizar e interpretar ditas pezas en público.

Mostrar nas clases capacidade de aprendizaxe progresivo e bos hábitos de estudo

9.1.1.2 Mínimos esixibles

Durante o curso o alumno poderá aprender según o criterio do profesor como mínimo: 1-2 escalas e 1-2 obras, estudos ou cancións.

Durante o curso se poderán realizar dúas audicións técnicas e dúas de obras.

Polo menos unha obra deberá interpretarse de memoria.

Os restantes criterios de avaliación deben permitir una maior flexibilidade de cualificación e ter en conta as características peculiares e evolutivas de cada alumno.

Ó termino do curso o alumno debe como mínimo ser capaz de interpretar as obras demostrando un dominio do instrumento adecuado.

A superación dos devanditos criterios suporá una cualificación mínima.

9.1.1.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Empregarase como procedemento a observación directa do alumnado valorando o rendemento do traballo diario, o comportamento e actitude nas clases, a proba de fin de trimestre e/ou a audición.

Como ferramentas de avaliación poderase empregar o diario de aula onde quedará recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento, a proba de fin de trimestre e/ou a audición. Poderase utilizar gravacións de audio e vídeo como ferramenta de avaliación complementaria.

9.1.1.4 Criterios de cualificación

Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario. Este criterio achegará o 50% da cualificación.

Amosar interese e unha boa actitude e comportamento nas clases como nas actividades do Centro. Este criterio achegará o 10% da cualificación.

Interpretar obras, estudos ou exercicios técnicos nunha proba ou nunha audición de aula ou pública. Este criterio achegará o 40% da cualificación.

Traballo diario	Actitude e Comportamento	Audición de aula
▪ 50%	▪ 10 %	▪ 40%

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de todas as materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propo-

ñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.

Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.

Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar.

Medidas de recuperación

Consistirá nunha proba onde alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda a avaliación en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar na proba.

O tempo de interpretación non será inferior a 15 minutos, nin superior a 30 minutos de música para o alumnado de Grao Elemental.

O procedemento será o recollido con anterioridade a esta programación.

9.1.1.5 Procedementos de recuperación

Proba ordinaria

Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar na proba

O tempo de interpretación non será inferior a 15 minutos, nin superior a 30 minutos de música para o alumnado de Grao Elemental.

O procedemento será o recollido con anterioridade a esta programación.

9.1.1.6 Probas extraordinarias

O alumnado que non acade unha cualificación positiva na avaliación ordinaria terá a opción de realizar a proba extraordinaria. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos ou pezas a interpretar. A proba non será inferior a 15 minutos, nin superior a 30 minutos.

Recursos didácticos

Violín 2º de Grao Elemental

ESCALAS

Hrimaly. "Estudios-escalas" (tetracordo /una 8ª en 1ª pos.)

Grigorian. "Sistema de Escalas"

Toledo, A. "Sistema de Escalas" vol.1

A. B. of the Royal Schools of Music. "Sistema de Escalas" (Grades 1-5)

MÉTODOS E ESTUDOS

E. Mateu. "El violín. Iniciación"

E. y E. Doflein. "The Beginning", Vol.1 *Ed. Schott*

L. Spiller. "Nuevo método. Inic. violín para grupos de 7-10 años"

M. Crikboom. "El Violín" Teórico y práctico, Vol. 1 (*iniciación*)

Dénes/Kallay/Ányi/Mező. "Curso para violín", Vol. 1

Cohen, Eta. "Método de violín"

Anderson and Frost. "All for Strings", vol. 1

Cohen, M.. "Superstudies" vol 1 (Faber Musc)

Van de Velde. "Le Petit Paganini", vol. 1 (Ed. Van de Velde)

Mateu, E. "El Violín, Iniciación"

Curci. "50 Estudios melódicos op. 22"

Mackey. "The violin", vol.1 (Oxford Press)

De Keyser, P. "Violin Playtime Studies", vol 1 (Faber Music)

Claudio, J. "El Joven Violinista", vol.1

Applebaum. "String builder", vol. 1 (Belwin Ed.)

Rolland, P. "Yong String in action", vol. 1 (Boosey)

OBRAS:

M. Crikboom. "Chants et Morceaux", caderno 1

Colledge, H. K. "Stepping Stones", "Waggon Wheels".

Kabalewsky. "Album pieces". Ed. *Kalmus (de 1 al 4)*

G. Lenkei. "Violín Music" (*para principiantes*). Editio Musica

Jan Faust. "Concertino" (*Primer Movimiento*)

F. Kűchler. "Concertino Op.11" (*Primer Movimiento*)

Brosky. "Old Music for Violin"

Barber. "Solos for Young Violinists", vol. 1 (Summy Birchard Ed:)

Nelson, S. "Tetratunes", Piece by Piece 1", Right from the start"

Szilvay, G. "Aapinen", Vol1, "Violin Rascals", vol 1

Elgar, E. "Six very easy pieces for the violin".

Martin, P. "little suite", N° 1 e 2.

Royal schools of Music. “ Colección de pezas para grado 1 ”

Pracht. “Album of twelve Easy pieces”

S. Suzuki, vol 1

Libro I.- Bach Minuet Nº1

Libro I.- Bach Minuet Nº2

Libro I.- Bach Minuet Nº3

Libro II.- Haendel Chorus “Judas Maccabaeus”

CLASES DE CONXUNTO:

Revisión Pezas clase individual (vid. Listado anterior.)

S. M. Nelson. “Spin a tune”, “Tunes you know”, “Pairs”, “Threes”, “Fours”; etc

E. Cohen. “Rounds for violins”

Rolland, P. “Tunes and exercises for String Players”

Fletcher/ Rolland. “New Tunes for Strings”, vol. 1.

Cofalik/Twardowski. “At the Zoo/Circus) (Barenreiter)

Temporalización dos Contidos

Primeiro trimestre:

Explicación e desenvolvemento mediante exercicios da técnica de arco e man dereita.

Colocación corporal.

Explicación para desenvolver unha técnica correcta do instrumento

Principios básicos dos diferentes golpes de arco.

Segundo trimestre:

Desenvolvemento mediante exercicios da técnica de arco e man dereita.

Desenvolvemento da colocación corporal.

Práctica das diferentes posicións mediante escalas.

Terceiro trimestre:

Desenvolvemento mediante exercicios da técnica de arco e man dereita.

Desenvolvemento da escoita interior (*oído interno*) e a súa aplicación na afinación.

Práctica da produción de un son de calidade.

Por motivos de adaptación curricular esta temporalización é meramente orientativa.

9.2 Curso: 2º de grao elemental

Obxectivos

- Coñecer de forma xeral o instrumento e o arco.
- Conseguir unha posición cómoda e correcta do instrumento, máis afianzada e con maior naturalidade e un equilibrio corporal adecuado nos movementos máis básicos.
- Conseguir a realización de cambios de corda máis rápidos e fluídos.
- Desenvolver a técnica del instrumento, tanto da man dereita como da esquerda.
- Tocar escalas nunha e dúos oitavas, estudos e pezas, combinando as diversas estruturas do semiton en todo o ámbito da primeira posición.
- Desenvolver criterios de afinación e calidade de son acordes ao nivel do curso.
- Continuar a aprendizaxe de diferentes golpes de arco.
- Mostrar unha boa disposición nas clases, tanto individuais como colectivas, así como nas sesións co pianista acompañante.
- Iniciarse na comprensión das estruturas musicais máis sinxelas.
- Inicia-la aprendizaxe dos recursos para a improvisación e a lectura a 1ª vista.
- Tocar en audicións públicas só e en conxunto, pezas de memoria, con bo control, afinación, son e ritmo.
- Adquirir hábitos correctos de estudo valorando a importancia do traballo diario.

Contidos

- Posición correcta do corpo co instrumento e boa suxección do arco.
- Produción do son en cordas simples e dobres ó aire, prestando atención ao peso, velocidade e punto de contacto para conseguir a máxima calidade de son.
- Continuación do traballo con golpes de arco básicos: detaché, martellé, staccato e legato, con e sen cambios de corda, facendo uso de diferentes patróns rítmicos e articulacións.
- Desenvolvemento do movemento perpendicular, horizontal e lateral dos dedos da man esquerda: escalas, exercicios en dobre corda sinxelos, etc.

- Control permanente da afinación. A escoita interna.
- Relación entre escritura musical e a súa execución instrumental. Comprensión de estruturas formais como motivos, frases, etc., así como elementos básicos de dinámica e agónica. Estruturas formais sinxelas. ABA,ABCA,ABCB, etc.
- Adestramento permanente e progresivo da memoria con diferentes exercicios, estudos e obras do repertorio.
- Como estudar.A organización do traballo na casa.

Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexerese por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar de maneira obxectiva unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe por vía das tutorías.

9.2.1.1 Criterios de avaliación

Coñecer de forma xeneral o instrumento e o arco, as súas partes e o seu manexo.

Manter unha posición adecuada do instrumento, que lle permita tocar con comodidade, seguridade e relaxación.

Empregar con solvencia as arcadas básicas do detaché en distintas seccións do arco e o legato.

Asimilar conceptos técnicos, tanto do brazo dereito: suxección, conducción e golpes de arco “á corda”; como da man esquerda: articulación.

Demostrar sensibilidade na afinación e na la calidade do son.

Interpretar fragmentos, estudos ou pezas utilizando matices e dinámicas elementais, así como os elementos básicos do fraseo.

Memorizar a práctica totalidade do repertorio e interpretar pezas de memoria en público.

Distribuir axeitadamente o arco en metades, terzos, etc, combinando distintos golpes de arco, e ligando varias notas, facendo uso dun bó son.

Mostrar en cada clase capacidade de aprendizaxe progresivo e os bos hábitos de estudo adquiridos.

9.2.1.2 Mínimos esixibles

Durante o curso o alumno poderá aprender según o criterio do profesor como mínimo: 1-2 escalas e 1-2 obras, estudos ou cancións.

Durante o curso se poderán realizar dúas audicións técnicas e dúas de obras.

Polo menos unha obra deberá interpretarse de memoria.

Os restantes criterios de avaliación deben permitir una maior flexibilidade de cualificación e ter en conta as características peculiares e evolutivas de cada alumno.

Ó termino do curso o alumno debe como mínimo ser capaz de interpretar as obras demostrando un dominio do instrumento adecuado.

A superación dos devanditos criterios suporá una cualificación mínima.

9.2.1.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Empregarase como procedemento a observación directa do alumnado valorando o rendemento do traballo diario, o comportamento e actitude nas clases, a proba de fin de trimestre e/ou a audición.

Como ferramentas de avaliación poderase empregar o diario de aula onde quedará recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento, a proba de fin de trimestre e/ou a audición. Poderase utilizar gravacións de audio e vídeo como ferramenta de avaliación complementaria.

9.2.1.4 Criterios de cualificación

Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario. Este criterio achegará o 50% da cualificación.

Amosar interese e unha boa actitude e comportamento nas clases como nas actividades do Centro. Este criterio achegará o 40% da cualificación.

Interpretar obras, estudos ou exercicios técnicos nunha proba ou nunha audición de aula ou pública. Este criterio achegará o 10% da cualificación.

Traballo diario	Actitude e Comportamento	Audición de Aula
▪ 50%	▪ 10 %	▪ 40%

Crterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de todas as materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.

Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.

Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar.

Medidas de recuperación

Consistirá nunha proba onde alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda a avaliación en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar na proba.

O tempo de interpretación non será inferior a 15 minutos, nin superior a 30 minutos de música para o alumnado de Grao Elemental.

O procedemento será o recollido con anterioridade a esta programación.

9.2.1.5 Procedementos de recuperación ordinarios

Proba ordinaria

Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar na proba

O tempo de interpretación non será inferior a 15 minutos, nin superior a 30 minutos de música para o alumnado de Grao Elemental.

O procedemento será o recollido con anterioridade a esta programación.

9.2.1.6 Probas extraordinarias

O alumnado que non acade unha cualificación positiva na avaliación ordinaria terá a opción de realizar a proba extraordinaria. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos ou pezas a interpretar. A proba non será inferior a 15 minutos, nin superior a 30 minutos.

Recursos didácticos

Violín 2º de Grao Elemental

ESCALAS:

Hrimaly. “Estudios-escalas”

Toledo, A. Sistema de escalas volumen1

Grigorian. “Sistema de escalas”

A.B. of the royal Schools of Music. “Sistema de escalas” (grades 1-5)

MÉTODOS E ESTUDOS

Doflein, E. “The Begining”, Vol.1 Ed. Schott

M. Crikboom. “El Violín” Teórico y práctico, cuaderno 1

M. Crikboom. “La técnica del violín” Vol. 1

Dénes/Kallay/Ányi/Mező. “Curso para violín”, Vol. II

Cohen, E. “Método de violín”

Anderson and Frost. “All for Strings”, vol.2

Applebaum. “String Builder”, vol 2

Cohen, Mary. “superstudies”, vol 1(final) e 2

Keyser, P. “Violin Playtime studies”, “Violin Study Time”

Van de Velde. “Le Petit Paganini”, vol. 1 e 2

Nelson, Sheila. “Moving up”, “Moving up again”,

Rolland, Paul. “ Young Strings in Action”, vol 2

Curci. “50 estudios melódicos Op.22”

H. Sitt. “Estudios en 1ª posición” Op.32 nº 1

Specimen Sightreading tests grades 1-5(ABRSM) (lectura a primeira vista.)

Wohlfahrt. “60 Estudios” Op. 45 Ed Peters (*del 1 al 20*) ., “Elementary Studies”, op 54

OBRAS:

M. Crikboom. “Chants et Morceaux”, cuaderno 1

Kabalewsky. “Album pieces”. Ed. Kalmus (*de 5 al 9*)

G. Lenkei. “Violín Music” (*para principiantes*). Editio Musica

Cohen, M. “Superpieces”, vol 2

Barber. “Solos for Strings Players”, vol 1

Szilvay. ” Violin Rascals”, vol.2

Dénes-Lányai-Mezö-Skultéty. “Eloadasi Darabok”, cuad. 2, 3 y 4 (*más fáciles*)

Lányi –Lenkei-Mezó. “Eloadasi Darabok”, I y II (*piezas más fáciles*)

B. Bartok. “Duos”, vol I (*del 1 al 14*)

S. Suzuki. Libro III.- Handel.- Bourré (*nº6*)

S. Suzuki. Libro II

Keyser. Violin Playtime, vol 2

Pracht. “Album of easy pieces” op. 14

S. Suzuki. Libro III.- Brahms.- Vals

Bornemann. El Pequeño Paganini

Beer. Concertinosop. 47,op 81

O. Rieding. Concierto en Si m. Op.35 (*1º mov.*)

O. Rieding. Concierto en Re M. Op.36 (*1º mov.*)

Colledge. Fast Forward

Colección de pezas da A. B. of the Royal Schools of Music para grado 2

CLASES DE CONXUNTO:

K. y H. Colledge. “Waggon wheels”/“Fast forward”

Fletcher/ Rolland. “New Tunes for strings”, Vol.2

S. M. Nelson

“Spin - a - tune” /“Right from the start”/“Two in one”
“Pairs”/“Threes”/“Fours”/ “Keytunes”/“Technitunes”/ “Together from the Star”/ “Tunes you Know” 2/ “Stringsongs”

E. Cohen.“Rounds for violins”

Cofalik/Twardowski. “At the Zoo/ Circus)

Revisión pezas da clase individual (vid. listado anterior)

Temporalización dos Contidos

Primeiro trimestre:

Explicación e desenvolvemento mediante exercicios da técnica de arco e man dereita.

Colocación corporal.

Explicación para desenvolver unha técnica correcta do instrumento

Principios básicos dos diferentes golpes de arco.

Segundo trimestre:

Desenvolvemento mediante exercicios da técnica de arco e man dereita.

Desenvolvemento da colocación corporal.

Práctica das diferentes posicións mediante escalas.

Terceiro trimestre:

Desenvolvemento mediante exercicios da técnica de arco e man dereita.

Desenvolvemento da escoita interior (*oído interno*) e a súa aplicación na afinación.

Práctica da produción de un son de calidade.

Por motivos de adaptación curricular esta temporalización é meramente orientativa.

9.3 Curso: 3º de grao elemental

Obxectivos

- Coñecer con máis profundidade o instrumento, a súa morfoloxía e posibilidades acústicas
- Adoptar unha posición adecuada do instrumento que permita ó alumno manexar o arco con total naturalidade e que evite problemas de tensión na man esquerda..
- Perfeccionamento dos golpes de arco xa coñecidos e inicio da aproximación do arco cara o o talón . Introducción ó estudo do spiccato por medio de exercicios preparatorios en cordas ó aire. Emprego de arcos abaixo lentos e arriba rápidos, Así como do “arco de Viotti”
- Iniciar a aprendizaxe dos cambios de posición, primeiro facendo uso das cordas ao aire, armónicos naturais, e interpretando de oído en outras posicións melodías coñecidas polos alumnos.
- Tocar escalas, estudos e pezas, en primeira, segunda e terceira posición fixas.
- Iniciar a aprendizaxe dos cambios de posición, con flexibilidade e seguridade.
- Iniciar a aprendizaxe do vibrato.
- Desenvolver criterios de afinación e calidade de son acordes ó nivel.
- Continua-la aprendizaxe de diferentes golpes de arco.
- Continua-la aprendizaxe de recursos para a improvisación e a lectura a 1ª vista.
- Mostrar boa disposición na clase individual e colectiva, e nas sesións co pianista acompañante.
- Tocar en audicións públicas só en conxunto, pezas de memoria, con bo control, afinación, son e ritmo. Practicar o control da respiración na interpretación en público.
- Adquirir hábitos correctos de estudo valorando a importancia do traballo diario.

Contidos

- Posición do corpo, instrumento e do arco.
- Exercicios e estudos para a aprendizaxe dos cambios de posicións.
- Escalas, estudos e pezas en 1ª, 2ª y 3ª posicións fixas e con cambios de posicións .

- vibrato: exercicios básicos para a súa aprendizaxe perfeccionamento.
- Produción e calidade do son: o peso, velocidade e punto de contacto. Traballo sobre a amplitude, flexibilidade e a nitidez do son.
- Continuación do traballo con golpes de arco básicos: detaché, martellé, staccato e legato, con e sen cambios de corda, facendo uso de diferentes patróns rítmicos e articulacións. Exercicios preparatorios para o spiccato en cordas ó aire.
- Desenvolvemento do movemento perpendicular, horizontal e lateral dos dedos da man esquerda: escalas, exercicios en dobre corda, etc.
- Control permanente da afinación. A escoita interna.
- Comprensión de estruturas formais como motivos, frases, etc., así como elementos básicos de dinámica e agónica. A respiración: sentido e aplicación para un bo fraseo. Formas básicas dos movementos de danza. Gavotte, Minuet, etc.
- Adestramento permanente e progresivo da memoria con diferentes exercicios, estudos e obras do repertorio.

Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexerase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación por vía das tutorías ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

9.3.1.1 Criterios de avaliación

Coñecer con máis profundidade o instrumento e o arco: partes, historia e mantemento. Saber afinalo.

Manter unha posición adecuada que lle permita tocar con comodidade, seguridade e relaxación.

Posuír unha técnica da man dereita e esquerda adecuada ao nivel do curso.

Empregar con solvencia as arcadas básicas do detaché en distintas seccións do arco, o legato e o martellé.

Tocar en 1ª, 2ª e 3ª posición, tanto en posicións fixas como usando cambios de posición.

Desenvolvemento do vibrato.

Demostrar sensibilidade na afinación e na calidade do son.

Interpretar fragmentos, estudos ou pezas utilizando matices e dinámicas elementais, así como os elementos básicos do fraseo.

Memorizar a práctica totalidade do repertorio e interpretar pezas de memoria en público.

Comprender a estrutura formal básica das pazas interpretadas polo alumno.

Mostrar en cada clase capacidade de aprendizaxe progresivo e os bos hábitos de estudo adquiridos.

9.3.1.2 Mínimos esixibles

Durante o curso o alumno poderá aprender según o criterio do profesor como mínimo: 1-2 escalas, 1-2 estudos e 1-2 obras ou cancións.

Durante o curso se poderán realizar dúas audicións técnicas e dúas de obras.

Polo menos unha obra deberá interpretarse de memoria.

Os restantes criterios de avaliación deben permitir una maior flexibilidade de cualificación e ter en conta as características peculiares e evolutivas de cada alumno.

Ó termino do curso o alumno debe como mínimo ser capaz de interpretar as obras demostrando un dominio do instrumento adecuado.

A superación dos devanditos criterios suporá una cualificación mínima.

9.3.1.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Empregarase como procedemento a observación directa do alumnado valorando o rendemento do traballo diario, o comportamento e actitude nas clases, a proba de fin de trimestre e/ou a audición.

Como ferramentas de avaliación poderase empregar o diario de aula onde quedará recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento, a proba de fin de trimestre e/ou a audición. Poderase utilizar gravacións de audio e vídeo como ferramenta de avaliación complementaria.

9.3.1.4 Criterios de cualificación

Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario. Este criterio achegará o 50% da cualificación.

Amosar interese e unha boa actitude e comportamento nas clases como nas actividades do Centro. Este criterio achegará o 10% da cualificación.

Interpretar obras, estudos ou exercicios técnicos nunha proba ou nunha audición de aula ou pública. Este criterio achegará o 40% da cualificación.

Traballo diario	Actitude e Comportamento	Audición de aula
▪ 50%	▪ 10 %	▪ 40%

Critérios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de todas as materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.

Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.

Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar.

Medidas de recuperación

Consistirá nunha proba onde alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda a avaliación en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar na proba.

O tempo de interpretación non será inferior a 15 minutos, nin superior a 30 minutos de música para o alumnado de Grao Elemental.

O procedemento será o recollido con anterioridade a esta programación.

9.3.1.5 Procedementos de recuperación ordinarios

Proba ordinaria

Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar na proba

O tempo de interpretación non será inferior a 15 minutos, nin superior a 30 minutos de música para o alumnado de Grao Elemental.

O procedemento será o recollido con anterioridade a esta programación.

9.3.1.6 Probas extraordinarias

O alumnado que non acade unha cualificación positiva na avaliación ordinaria terá a opción de realizar a proba extraordinaria. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos ou pezas a interpretar. A proba non será inferior a 15 minutos, nin superior a 30 minutos.

Recursos didácticos

Violín 3º de Grao Elemental

ESCALAS:

Hrimaly. “Estudios – escalas”

Toledo, A. “Método de escalas”, vol.1

A. B. of The Royal Schools of Music. “Método de Escalas” , Grades 1-5

Grigorian. “Método de Escalas”

METODOS E ESTUDOS

E. y E. Doflein. “Development of Technique”, Vol.2 , The Second and third positions, vol 3 Ed. Schott

M. Crikboom. “El Violín” Teórico y práctico, cuaderno 2 y 3

M. Crikboom. La técnica del violín” Vol. 1

Dénes/Kallay/Ányi/Mező. “Curso para violín”, Vol. II y III-IV

Z. Felinski y otros. “Szkola gry na Skrzypcach”, Vol.2. Ed PWM 6126

O. Sevcik. “El pequeño Sevcik”, Op.3, Op.6, op. 2, op 1

Mackay. “ Position changing on the violin” (Oxford Press)

Van de Velde. “ Le Petit Paganini”, vol 3 (ed. Van de Velde)

Curci. “50 estudios melódicos Op.22”

Curci. “26 estudios de cambios de posiciones”

Trott, J. “Melodious Double Stops”, vol 1 (Ed. Schirmer)

H. Sitt. “Estudios en 1ª posición” Op.32 nº 1

H. Sitt. “Estudios en 2ª y 3ª posición” Op.32 nº 2

Wohlfahrt. “60 Estudios” Op.45. Ed Peters

Specimen Sightreading test, grades 1-5 (ABRSM) (lectura a primeira vista)

Kayser. “36 Estudios” Op.20.- (6, 7, 8, 9, 12)

Martinú. “Etudes faciles” (*a dos violines*)

OBRAS:

M. Crikboom. "Chants et Morceaux", cuaderno 2

Kabalewsky. "Album pieces". Ed. Kalmus (de 10 al 18)

G. Lenkei. "Violín Music" (*para principiantes*). Editio Musica

Colledge. "Fast Forward"

Bornemann. "El Pequeño Paganini"

Keyser. "Violin Playtime", vol 3

Dénes-Lányai-Mezö-Skultéty. "Eloadasi Darabok", cuaderno 3-4

Lányi-Lenkei-Mezó. "Eloadasi Darabok", I y II

F. Seitz. Concierto nº5 en Re M. Op.22 (*1er. Mov.*)

Huber. Concertinos op. 8, 5 e 7

B. Bartok. "Duos", vol I (*del 15 al 25*)

Suzuki. Vol 3

F. Kuchler. Concertino en Re M. Op 12 (*1er. Mov.*)

F. Kuchler. Concertino en Re M. Op 15 (*en estilo de Vivaldi*) (*1º Mov.*)

H. Millies. Concertino in Re M. (*en estilo de Mozart*) (*1º Mov.*)

Barber. Solos for String Players, vol. 1 (Papini, tema e variacións)

A. Vivaldi. Concierto en Sol M. (*primer movimiento*)

Rieding. Concierto Op 36.- (1er mov), op.34,

Trott. "The Puppet Show"

R. Ortmans. Concertino (*primer movimiento*)

CLASES DE CONXUNTO:

K. y H. Colledge. "Fast forward"

S. M. Nelson. "Two in one"/"Pairs"/"Threes"/"Fours", Technitunes, Key-tunes.

S. M. Nelson. "Moving up"/"Tunes for my string orchestra", Tunes for my string quartet/ trio.

S. Foxley. "Mixtunes I"

Fletcher/ Rolland. "New Tunes for Strings"

Revisión das pezas da clase individual (vid. listado anterior)

Temporalización dos Contidos

Primeiro trimestre:

Colocación corporal.

Exercicios e estudos para a aprendizaxe dos cambios de posicións.

Escalas, estudos e pezas en 1^a, 2^a y 3ª posicións fixas e con cambios de posicións .

Exercicios básicos para a aprendizaxe e perfeccionamento do vibrato.

Continuación do traballo con golpes de arco básicos: detaché, martellé, staccato e legato, con e sen cambios de corda, facendo uso de diferentes patróns rítmicos e articulacións. Exercicios preparatorios para o spiccato en cordas ó aire.

Desenvolvemento de exercicios en dobre corda, etc.

Control permanente da afinación. A escoita interna.

Segundo trimestre:

Desenvolvemento mediante exercicios da técnica de arco e man dereita.

Desenvolvemento do traballo feito no trimestre anterior.

Terceiro trimestre:

Desenvolvemento mediante exercicios da técnica de arco e man dereita.

Desenvolvemento da escoita interior (*oído interno*) e a súa aplicación na afinación.

Práctica da produción de un son de calidade.

Desenvolvemento do traballo feito no trimestre anterior.

Por motivos de adaptación curricular esta temporalización é meramente orientativa

9.4 Curso: 4º de grao elemental

Obxectivos

- Coñecer de forma precisa o instrumento , o arco e a súa morfoloxía.
- Desenvolver unha disposición corporal adecuada.
- Consolidar a técnica do instrumento, tanto de arco como da man esquerda.
- Tocar con fluidez escalas, estudos e pezas, nas tres primeiras posicións e con cambios de posicións.
- Coñecer a 4ª e 5ª posicións fixas.- Escalas, exercicios e estudos.
- Iniciación ó estudo de escalas en tres oitavas e afianzar o estudo das de dúas oitavas, tanto maiores como menores.
- Perfeccionar a aprendizaxe do vibrato e aplicalo nas obras do repertorio.
- Desenvolver criterios de afinación e calidade de son acordes ao nivel do curso.
- Perfecciona-la aprendizaxe dos diferentes golpes de arco, facendo uso deles no repertorio, de xeito coherente co estilo da música..
- Continua-la aprendizaxe dos recursos para a improvisación e a lectura a 1ª vista.Practicar lectura a vista con fragmentos seleccionados acordes ó nivel
- Mostrar boa disposición na clase, tanto nas clases colectivas como individuais , e practicar con seriedade o repertorio a traballar có pianista acompañante..
- Tocar en audicións públicas só e en conxunto, pezas de memoria, cada vez máis longas e con bo control, afinación, son e ritmo. Preparar con seriedade a proba de acceso a grao profesional.
- Comprender de forma básica o concerto “ a solo” e “concerto grosso”
- Realización de exercicios respiratorios que eviten o coñecido “ medo ó escenario”
- Adquirir hábitos correctos de estudo valorando a importancia do traballo diario.
- Promover a escoita de música de calidade para refinar o gusto interpretativo do alumno.

Contidos

- Posición cada vez máis consolidada do corpo fronte ó instrumento e ó arco.
- Exercicios e estudos para a aprendizaxe dos cambios de posición.
- Escalas, estudos e pezas nas tres primeiras posicións e con cambios ás mesmas.
- Escalas de Sol Maior, La Maior, tres arpexos (tres 8vas), en tempo cómodo.
- vibrato: exercicios e uso no repertorio.
- Produción e calidade de son: o peso, velocidade e punto de contacto. Traballo sobre a amplitude, flexibilidade e a nitidez do son.
- Continuación do traballo con golpes de arco básicos: detaché, martellé, staccato e legato.
- Desenvolvemento do movemento perpendicular, horizontal e lateral dos dedos da man esquerda: escalas, exercicios en dobres cordas, etc.
- Control permanente da afinación. A escoita interna.
- Comprensión de estruturas formais como motivos, frases, formas sinxelas de concerto, así como elementos básicos de dinámica e agónica. A respiración: sentido e aplicación para un bo fraseo.
- Adestramento permanente e progresivo da memoria con diferentes exercicios, estudos e obras do repertorio.

Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexerase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación a través das tutorías ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

9.4.1.1 Criterios de avaliación

Coñecer de forma máis precisa o instrumento e o arco e as súas posibilidades acústicas: partes, historia e mantemento. Saber afinalo.

Ter unha posición adecuada que lle permita tocar con comodidade, seguridade e relaxación.

Poseer una técnica de man dereita e esquerda adecuada ao seu curso.

Empregar con solvencia as arcadas básicas: detaché, legato, staccato e martellé.

Tocar en 1ª, 2ª e 3ª posición, tanto en posicións fixas como usando cambios de posición.

Poder tocar algunha Escala en tres oitavas cos seus arpexios en tempo cómodo.

Empregar o vibrato de maneira elemental en estudos e obras.

Demostrar sensibilidade na afinación e na calidade do son.

Interpretar fragmentos, estudos ou pezas utilizando matices e dinámicas elementais, así como os elementos básicos do fraseo.

Memorizar a práctica totalidade do repertorio e interpretar pezas de memoria en público.

Mostrar en cada clase a capacidade de aprendizaxe progresivo e os hábitos de estudo adquiridos.

Leer fragmentos breves a primeira vista acordes có nivel.

Comprender as estruturas formais das obras interpretados polos alumnos.

9.4.1.2 Mínimos esixibles

Durante o curso o alumno poderá aprender según o criterio do profesor como mínimo: 2-3 escalas, 2-3 estudos e 2-3 obras: *pezas, movimientos de Concertos, Concertinos, Temas con Variacións, Sonatinas, Sonatas, etc.*

Durante o curso se poderán realizar dúas audicións técnicas e dúas de obras.

Polo menos dúas obras, (ou obra e estudio) deberán interpretarse de memoria, sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Os restantes criterios de avaliación deben permitir una maior flexibilidade de cualificación e ter en conta as características peculiares e evolutivas de cada alumno.

Ó termino do curso o alumno debe como mínimo ser capaz de interpretar estudos e obras de distintas épocas e estilos demostrando un dominio de instrumento para no desligar os aspectos técnicos do musicais.

A superación dos devanditos criterios suporá una cualificación mínima.

9.4.1.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Empregarase como procedemento a observación directa do alumnado valorando o rendemento do traballo diario, o comportamento e actitude nas clases, a proba de fin de trimestre e/ou a audición.

Como ferramentas de avaliación poderase empregar o diario de aula onde quedará recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento, a proba de fin de trimestre e/ou a audición. Poderase utilizar gravacións de audio e vídeo como ferramenta de avaliación complementaria.

9.4.1.4 Criterios de cualificación

Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario. Este criterio achegará o 50% da cualificación.

Amosar interese e unha boa actitude e comportamento nas clases como nas actividades do Centro. Este criterio achegará o 10% da cualificación.

Interpretar obras, estudos ou exercicios técnicos nunha proba ou nunha audición de aula ou pública. Este criterio achegará o 40% da cualificación.

Traballo diario	Actitude e Comportamento	Audición de aula
▪ 50%	▪ 10 %	▪ 40%

Medidas de recuperación

Consistirá nunha proba onde alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda a avaliación en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar na proba.

O tempo de interpretación non será inferior a 15 minutos, nin superior a 30 minutos de música para o alumnado de Grao Elemental.

O procedemento será o recollido con anterioridade a esta programación.

Procedementos de recuperación ordinarios

Proba ordinaria

Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar na proba

O tempo de interpretación non será inferior a 15 minutos, nin superior a 30 minutos de música para o alumnado de Grao Elemental.

O procedemento será o recollido con anterioridade a esta programación.

Probos extraordinarias

O alumnado que non acade unha cualificación positiva na avaliación ordinaria terá a opción de realizar a proba extraordinaria. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o en-

cargado de designar os contidos, os estudos ou pezas a interpretar. A proba non será inferior a 15 minutos, nin superior a 30 minutos.

Recursos didácticos

Violín 4º de Grao Elemental

ESCALAS:

Hrimaly. “Estudios-escalas”

Sevcik. Escalas e arpegios

Toledo, A. Método de escalas, vol. 1 e 2.

Grigorian. Sistema de Escalas.

Sistema de Escalas da Ass. B. of the Royal School of Music, Grades 5-8

Flesch. Sistema de escalas.

ESTUDOS E MÉTODOS

Sevcik. Cambios de posición. Op. 8, Bowing technique, op. 2

Scharadieck. The School of Violin Technique (técnica da man esquerda)

Curci. “50 estudios melódicos Op. 22”

Curci. “26 estudios de cambios de posiciones”

Polo. Estudios de dobles cuerdas

H. Sitt. “Estudios en 2ª y 3ª posición” Op. 32 nº 2

Kayser. Estudios Op.20. *(Algúns con cambios de posición)*

Kingsey. Elementary Progressive Studies, vol 2 (ed. ABRSM)

Mackey. Position changing for the violin(Oxford University Press)

Trott, J. Melodious Double Stops, vol. 1

Specimen Sightreading test, grades 1-5 (práctica de lectura a primeira vista.)

Wohlfahrt. “60 Estudios” Op.45. Ed Peters *(a partir del 32)*

Whistler. Preparing for Kreutzer, vol.1, Introducing the Positions,
vol.1 (Ed. Rubank)

COLECCIÓN DE PEZAS

Gingold. Solos for the Violin Player(ed.Schirmer),(Allegro Spirituoso de Senaillé e The Bells de Rebel)

Gingold. Solos for the Violin Player(ed.Schirmer),(Allegro Spirituoso de Senaillé e The Bells de Rebel).

Suzuki. Vol. 4

Barber. Solos for Young Violinist, vol 2(Fantasia the boy Paganini

Nelson, S. Album of Barroc/Classical/Romantic Pieces

Colección de pezas da A.B. of the Royal Schools of music, Grades 4-5

OBRAS BARROCAS:

Corelli. Sonatas Op.5 (Nº 7, Nº 8, Nº 9)

Vivaldi. Sonatas en Sol m y Si m.

Scarlatti. Sonatas

Händel. Sonatas en Fa M, Mi M.

Vivaldi. Conciertos

OBRAS CLÁSICAS:

Mozart. "Violinmusik II".- Marcia (nº5)

Mozart. "Elöedasi Darahok 3-4".- Andantino (nº 26)

I. Pleyel. Duos Op. 8 para dos violines

Millies. Concertino en Re m in the style of Mozart

OBRAS ROMÁNTICAS:

Seitz. "Libro Suzuki IV".- Varios.

R. Sugár. "Violinmusik II".- Valse (nº 13)

Elgar. Walz from lyric pieces op. 12

Vaklanova. Sonatina en si b. M

Rieding. Concertino op.21/ op

Dancla. 12 Fantasías Fáciles op.86

Pequena escola de melodía vol. 3

OBRAS CONTEMPORÁNEAS

Persichetti. Masques

Bartok. Pour les enfants, 44 violin duos

Martinu. Moderato nº1 from " intermezzo"

Clebanoff. Millioraire Howdown

Hindemith, P. Dúos para Violín

CLASES DE CONXUNTO:

K. y H. Colledge. "Fast forward"/ Shooting Stars

Fletcher/Rolland. New Tunes for Strings vol 2

S. M. Nelson. “Two in one”/“Pairs”/“Threes”/“Fours”/“Keytunes”, “Technitunes”

S. M. Nelson. “Moving up”/“Tunes for my string orchestra/Tunes for my string quartet/More tunes for my string Quartet”, etc.

S. Foxley. “Mixtunes I”

Temporalización dos Contidos

Primeiro trimestre:

Colocación corporal.

Exercicios e estudos para a aprendizaxe dos cambios de posicións.

Escalas, estudos e pezas en 1ª, 2ª y 3ª posicións fixas e con cambios de posicións .

Exercicios básicos para a aprendizaxe e perfeccionamento do vibrato.

Continuación do traballo con golpes de arco básicos: detaché, martellé, staccato e legato, con e sen cambios de corda, facendo uso de diferentes patróns rítmicos e articulacións. Exercicios preparatorios para o spiccato en cordas ó aire.

Desenvolvemento de exercicios en dobre corda, etc.

Control permanente da afinación. A escoita interna.

Segundo trimestre:

Desenvolvemento mediante exercicios da técnica de arco e man dereita. Continuación do traballo dalgunha escala en tres oitavas cos seus arpexios en tempo cómodo

Desenvolvemento do traballo feito no trimestre anterior.

Terceiro trimestre:

Desenvolvemento mediante exercicios da técnica de arco e man dereita.

Desenvolvemento da escoita interior (*oído interno*) e a súa aplicación na afinación.

Práctica da produción de un son de calidade.

Desenvolvemento do traballo feito no trimestre anterior.

Por motivos de adaptación curricular esta temporalización é meramente orientativa.

9.5 Curso: 1º de grao profesional

Obxectivos

- Adquirir hábitos de estudo que permitan desenvolver as capacidades técnico-artísticas, aplicando progresivamente e con autonomía os coñecementos musicais; valorando o propio rendemento e o tempo empregado no estudo.
- Desenvolver progresivamente a técnica do instrumento, tanto do arco como da man esquerda.
- Controlar permanentemente a afinación.
- Perfeccionar a calidade do son.
- Interpretar un repertorio solista e de conxunto que inclúa obras representativas de diferentes épocas e estilos, dunha dificultade adecuada ao nivel.
- Adquirir a experiencia necesaria para actuar en público como solista e en conxunto, fomentando a memorización do repertorio.
- Desenvolver a capacidade de ler a primeira vista.
- Fomenta-lo hábito de escoitar música para adquirir progresivamente criterios interpretativos.
- Estudar con criterio, secuenciando o estudo para resolver problemas técnicos e musicais facendo un uso intelixente do tempo dispoñible para a práctica do instrumento

Contidos

- Continuación do traballo sobre os cambios de posición, avanzando cara a todos os tipos e posibilidades de rexistro.
- Control e perfeccionamento da afinación.
- Continuar o desenvolvemento de criterios de calidade de son, tendo en conta tanto o peso, velocidade e punto de contacto. Amplitude, flexibilidade e nitidez do son.
- Traballo sobre o fraseo tendo en conta os diferentes estilos, así como aspectos de dinámica e agónica.
- Continuar o traballo co vibrato. Desenvolver variantes de velocidades amplitude. Coñecer e traballar diferentes tipos de vibrato vinculado ao desenvolvemento dun fraseo expresivo.
- Aumentar progresivamente a velocidade da man esquerda a través de exercicios de mecanismo, escalas, estudos de trinos, etc.

- Traballar escalas e arpejos en 2 e 3 oitavas abordando as posicións superiores á 3ª.
- Estudio das dobres cordas en escalas, exercicios e estudos.
- Iniciación aos acordes de tres e catro notas.
- Continuación do traballo con golpes de arco “á corda”, e inicio dos saltados, prestando atención ao peso, velocidade e punto de contacto.
- Continuación do adestramento da memoria.
- Continuación do perfeccionamento da habilidade da lectura a primeira vista.
- Audicións comparadas de obras, barrocas, clásicas, románticas e contemporáneas con diferentes intérpretes para analizar de maneira crítica as características de diferentes versións.

Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexerase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación a traves das tutorías ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

9.5.1.1 Criterios de avaliación

Coñecer de forma máis completa o instrumento e o arco e as súas posibilidades acústicas: partes, historia e mantemento. Saber afinalo.

Mostrar una autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos propios do seu curso.

Mostrar un grado de asimilación de conceptos técnicos, tanto do **brazo dereito**: *suxeción, conducción, golpes de arco “alla corda” e perfeccionamento dos saltados, acordes, etc.*; da **man esquerda**: *articulación, cambios de posición, vibrato, desenvolvemento das dobres cordas, etc.*; así como da **coordinación de ámbolos brazos**.

Ter unha posición adecuada que lle permita ademais da correcta colocación do instrumento, tocar con comodidade, liberdade e seguridade.

Tocar escalas en dúas e tres oitavas, arpejos e dobres cordas.

Interpretar un repertorio que inclúa estudos e pezas para solista o con acompañamento de piano, empregando a técnica adquirida.

Memorizar a maior parte posible do repertorio, e interpretar obras de memoria en público.

Mostrar en cada clase a capacidade de aprendizaxe progresivo e los hábitos de estudo adquiridos.

9.5.1.2 Mínimos esixibles

Durante o curso o alumno poderá aprender según o criterio do profesor como mínimo: 2-3 escalas, 2-3 estudos e 2-3 obras: *pezas, movimientos de Concertos, Concertinos, Temas con Variacións, Sonatinas, Sonatas, etc.*

Durante o curso se poderán realizar dúas audicións técnicas e dúas de obras.

Polo menos dúas obras, (ou obra e estudio) deberán interpretarse de memoria, sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Os restantes criterios de avaliación deben permitir una maior flexibilidade de cualificación e ter en conta as características peculiares e evolutivas de cada alumno.

Ó termino do curso o alumno debe como mínimo ser capaz de interpretar estudos e obras de distintas épocas e estilos demostrando un dominio de instrumento para no desligar os aspectos técnicos do musicais.

A superación dos devanditos criterios suporá una cualificación mínima.

9.5.1.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Empregarase como procedemento a observación directa do alumnado valorando o rendemento do traballo diario, o comportamento e actitude nas clases, a proba de fin de trimestre e/ou a audición.

Como ferramentas de avaliación poderase empregar o diario de aula onde quedará recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento, a proba de fin de trimestre e/ou a audición. Poderase utilizar gravacións de audio e vídeo como ferramenta de avaliación complementaria.

9.5.1.4 Criterios de cualificación

Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario. Este criterio achegará o 50% da cualificación.

Amosar interese e unha boa actitude e comportamento nas clases como nas actividades do Centro. Este criterio achegará o 10% da cualificación.

Interpretar obras, estudos ou exercicios técnicos nunha proba ou nunha audición de aula ou pública. Este criterio achegará o 40% da cualificación.

Traballo diario	Actitude e Comportamento	Audición de aula
▪ 50%	▪ 10 %	▪ 40%

Crterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.

Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.

Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar.

Medidas de recuperación

Consistirá nunha proba onde alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda a avaliación en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar na proba.

O tempo de interpretación non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos de música para o alumnado de grao profesional.

O procedemento será o recollido nesta programación.

9.5.1.5 Procedementos de recuperación ordinarios

Proba ordinaria

Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar na proba

O tempo de interpretación non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos de música para o alumnado de grao profesional.

O procedemento será o recollido nesta programación.

9.5.1.6 Probas extraordinarias

O alumnado que non acade unha cualificación positiva na avaliación ordinaria terá a opción de realizar a proba extraordinaria. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos ou pezas a interpretar. A proba non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos.

Recursos didácticos

Violín 1º de Grao Profesional

ESCALAS E TÉCNICA:

Grigorian. Sistema de Escalas

C. Flesch. Sistema de Escalas

Toledo, A. Sistema de Escalas, vol. 2

Galamian. Contemporary violin technique, vol.1

Fischer. Basics

Sevcik. Escalas e arpexios

Dancla. School of Velocity op.74

Sevcik. Cambios de posición. Op. 8

Sevcik. Mecanismo del Arco. Op. 2

Scharadieck. Mecanismo da man esquerda

Bloch. Mecanismo da man esquerda. Op.16

Bloch. Dobles cordas. Op.50

ESTUDOS:

Curci. 26 Estudos de cambios de posicións

Whistler. Preparing for Kreutzer, vol. 1, 2

Whistler. Introducing the Positions, Vol 1,2

Polo. 30 Estudos en dobles cordas

Kayser. Estudos Op.20. *(a partir del 13 a 19, y 24)*

Wohlfahrt. 60 Estudos. Op.45. Ed Peters *(a partir del 36)*

Mazas. Estudos Especiales Op.36

Dont. 24 Estudos. Op. 37

Trott. Melodious double stops, vol 1 e 2

Kreutzer. 42 Estudos (2, 5, 8 y 9)

Specimen Sight Reading Tests. ABRM, grades 1-5

OBRAS:

Sonatas de Corelli Op. 5, Vivaldi, Telemann, Händel.

Concertos de Vivaldi LA m., SOL m., LA M.

Dancla. 6 airs varies, op. 89

Mollenhauer. The boy Paganini (Solos for young violinists , vol 2)

Bohm. Perpetual motion, Sarabande in G Minor, Introduction and Polonaise. (Solos for Young violinists, vol. 3)

Haydn: Sonatas para violín e piano (*nº 4 y 5*)

Concertos e Concertinos de Seitz, Accolay, Hubert, Pornoff, Rieding, Telemann (Sol M),etc.

“Libro Suzuki V, VI y VII”. Selección de piezas e Concertos de autores varios.

Temporalización dos contidos

Primeiro trimestre:

Colocación corporal.

Exercicios e estudos para a aprendizaxe dos cambios de posicións.

Escalas, estudos e pezas en 1ª, 2ª,3ª, 4ª e 5ª posicións fixas e con cambios de posicións .

Exercicios básicos para a aprendizaxe e perfeccionamento do vibrato.

Continuación do traballo con golpes de arco básicos: detaché, martellé, staccato e legato, ricochet e golpes saltados, traballo do

spiccato, con e sen cambios de corda, facendo uso de diferentes patróns rítmicos e articulacións.

Desenvolvemento de exercicios en dobre corda, etc.

Control permanente da afinación. A escoita interna.

Continuación do adestramento da memoria.

Segundo trimestre:

Desenvolvemento mediante exercicios da técnica de arco e man dereita. Continuación do traballo dalgunha escala en tres oitavas cos seus arpexios en tempo cómodo.

Desenvolvemento do traballo feito no trimestre anterior.

Terceiro trimestre:

Desenvolvemento mediante exercicios da técnica de arco e man dereita.

Desenvolvemento da escoita interior (*oído interno*) e a súa aplicación na afinación.

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL

Conservatorio Profesional de Música de Vigo

UNIÓN EUROPEA

Fondo Social Europeo
O FSE inviste no teu futuro

CMUS VIGO
Conservatorio Profesional de Música

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.es
<http://cmusvigo.gal>

Práctica da produción de un son de calidade.

Desenvolvemento do traballo feito no trimestre anterior.

Por motivos de adaptación curricular esta temporalización é meramente orientativa.

9.6 Curso: 2º de grao profesional

Obxectivos

- Adquirir hábitos de estudo que permitan desenvolver as capacidades técnico-artísticas, aplicando progresivamente e con autonomía os coñecementos musicais; valorando o propio rendemento e o tempo empregado no estudo.
- Desenvolver progresivamente a técnica do instrumento, tanto do arco como da man esquerda.
- Controlar permanentemente a afinación.
- Perfeccionar a calidade do son.
- Interpretar un repertorio solista e de conxunto que inclúa obras representativas de diferentes épocas e estilos, dunha dificultade adecuada ao nivel.
- Adquirir a experiencia necesaria para actuar en público como solista e en conxunto, fomentando a memorización do repertorio.
- Desenvolver a capacidade de ler a primeira vista.
- Fomenta-lo hábito de escoitar música para adquirir progresivamente criterios interpretativos.
- Estudar con criterio, secuenciando o estudo para resolver problemas técnicos e musicais facendo un uso intelixente do tempo dispoñible para a práctica do instrumento.

Contidos

- Continuación do traballo sobre os cambios de posición, avanzando cara a todos os tipos e posibilidades de rexistro.
- Control e perfeccionamento da afinación.
- Continuar o desenvolvemento de criterios de calidade de son, tendo en conta tanto o peso, velocidade e punto de contacto. Amplitude, flexibilidade e nitidez do son.
- Traballo sobre o fraseo tendo en conta os diferentes estilos, así como aspectos de dinámica e agónica.
- Continuar o traballo co vibrato. Desenvolver variantes de velocidades amplitude. Coñecer e traballar diferentes tipos de vibrato vinculado ao desenvolvemento dun fraseo expresivo.
- Aumentar progresivamente a velocidade da man esquerda a través de exercicios de mecanismo, escalas, estudos de trinos, etc.

- Traballar escalas e arpejos en 2 e 3 oitavas abordando as posicións superiores á 3ª.
- Estudio das dobres cordas en escalas, exercicios e estudos.
- Iniciación aos acordes de tres e catro notas.
- Continuación do traballo con golpes de arco “á corda”, e inicio dos saltados, prestando atención ao peso, velocidade e punto de contacto.
- Continuación do adestramento da memoria.
- Continuación do perfeccionamento da habilidade da lectura a primeira vista.
- Audicións comparadas de obras, barrocas, clásicas, románticas e contemporáneas con diferentes intérpretes para analizar de maneira crítica as características de diferentes versións.

Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexeráse por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sen limitarse unicamente á cualificación trimestral ou final.

9.6.1.1 Criterios de avaliación

Coñecer de forma máis completa o instrumento e o arco e as súas posibilidades acústicas: partes, historia e mantemento. Saber afinalo.

Mostrar una autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos propios do seu curso.

Mostrar un grado de asimilación de conceptos técnicos, tanto do **brazo dereito: suxección, condución, golpes de arco “alla corda” e perfeccionamento dos saltados, acordes, etc.**; da **man esquerda: articulación, cambios de posición, vibrato, desenvolvemento das dobres cordas, etc.**; así como da **coordinación de ámbolos brazos.**

Ter unha posición adecuada que lle permita ademais da correcta colocación do instrumento, tocar con comodidade, liberdade e seguridade.

Tocar escalas en dúas e tres oitavas, arpejos e dobres cordas.

Interpretar un repertorio que inclúa estudos e pezas para solista o con acompañamento de piano, empregando a técnica adquirida.

Memorizar a maior parte posible do repertorio, e interpretar obras de memoria en público.

Mostrar en cada clase a capacidade de aprendizaxe progresivo e los hábitos de estudo adquiridos.

Tocar exercicios de lectura a vista conforme a los niveles propios do curso.

9.6.1.2 Mínimos esixibles

Durante o curso o alumno poderá aprender según o criterio do profesor como mínimo: 2-3 escalas, 2-3 estudos e 2-3 obras: *pezas, movimientos de Concertos, Concertinos, Temas con Variacións, Sonatinas, Sonatas, etc.*

Durante o curso se poderán realizar dúas audicións técnicas e dúas de obras.

Polo menos dúas obras, (ou obra e estudio) deberán interpretarse de memoria, sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Ó termino do curso o alumno debe como mínimo ser capaz de interpretar estudos e obras de distintas épocas e estilos demostrando un dominio de instrumento para no desligar os aspectos técnicos do musicais.

A superación dos devanditos criterios suporá una cualificación mínima.

Os restantes criterios de avaliación deben permitir una maior flexibilidade de cualificación e ter en conta as características peculiares e evolutivas de cada alumno.

9.6.1.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Empregarase como procedemento a observación directa do alumnado valorando o rendemento do traballo diario, o comportamento e actitude nas clases, a proba de fin de trimestre e/ou a audición.

Como ferramentas de avaliación poderase empregar o diario de aula onde quedará recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento, a proba de fin de trimestre e/ou a audición. Poderase utilizar gravacións de audio e vídeo como ferramenta de avaliación complementaria.

9.6.1.4 Criterios de cualificación

Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario. Este criterio achegará o 50% da cualificación.

Amosar interese e unha boa actitude e comportamento nas clases como nas actividades do Centro. Este criterio achegará o 10% da cualificación.

Interpretar obras, estudos ou exercicios técnicos nunha proba ou nunha audición de aula ou pública. Este criterio achegará o 40% da cualificación.

Traballo diario	Actitude e Comportamento	Audición de aula
▪ 50%	▪ 10 %	▪ 40%

Crterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.

Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.

Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar.

Medidas de recuperación

Consistirá nunha proba onde alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda a avaliación en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar na proba.

O tempo de interpretación non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos de música para o alumnado de grao profesional.

O procedemento será o recollido nesta programación.

9.6.1.5 Procedementos de recuperación ordinarios

Proba ordinaria

Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar na proba

O tempo de interpretación non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos de música para o alumnado de grao profesional.

O procedemento será o recollido nesta programación.

9.6.1.6 Probas extraordinarias

O alumnado que non acade unha cualificación positiva na avaliación ordinaria terá a opción de realizar a proba extraordinaria. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos ou pezas a interpretar. A proba non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos.

Recursos didácticos

Violín 2º de Grao Profesional

ESCALAS E TÉCNICA:

Grigorian. Sistema de Escalas

Galamian. Contemporary violin technique, Vol. 1

C Flesch. Sistema de Escalas

Fischer, S. Basics

Toledo, A. Sistema de Escalas, vol. 2

Sevcik. Escalas e arpexios

Sevcik. Mecanismo do Arco. Op. 2

Sevcik. Preparatory exercises in double-stopping, op. 9

Scharadieck. Mecanismo da man esquerda

Bloch. Mecanismo da man esquerda. Op.16

Bloch. Dobles cuerdas. Op.50

ESTUDOS:

Curci. 26 Estudos de cambios de posicións

Whistler. Preparing for Kretzer, vol 2

Whistler. Introducing the Positions, Vol 2

Polo. 30 Estudos en dobles cuerdas

Kaiser. Estudos Op.20. (20 al 23, 25 al 26)

Wohlfahrt. 60 Estudos. Op.45. Ed Peters (53, 55, 56, 59 y 60)

Fiorillo. 36 Estudos (1, 3, 6, 10, 11, 12, 14, 15, 16 y 19)

Mazas. Estudos Especiales e Brillantes. Op.36/ I

Dont. 24 Estudos. Op.37

Kreutzer. 42 Estudos (3, 4, 7, 10, 16, 21, 22 y 27)

Specimen Sight Reading Test. ABRSM, grades 5-8 (Práctica lectura a vista.)

OBRAS:

Sonatas de Corelli Op. 5, Vivaldi, Telemann, Händel, Tartini, Leclair, etc.

Telemann: Fantasías VII-XII

Conciertos de Vivaldi, Nardini, Tartini, Bach, etc.

Severn. Polish dance (Solos for young violinists vol 4)

Elgar. Chanson de Matin

Duval. Sonata en Sol

Shostakovich. 5 Pieces, 2 vln e piano.

Martinu. 5 Madrigal Stanzas.

Kreisler. Tempo di Menuetto / Rondino sobre un tema de Beethoven.

Haydn Sonatas para violín e piano

Concertos y Concertinos de Accolay, Rieding, Sitt, Viotti, Rode, Kreutzer, etc.

Danca Solos de Concierto nº1 y 2, Air Varies op.89

“Libro Suzuki V, VI y VII”. Selección de pezas e Concertos de autores varios.

Temporalización dos contidos

Primeiro trimestre:

Colocación corporal.

Ejercicios e estudos para a aprendizaxe dos cambios de posicións.

Escalas, estudos e pezas en 1ª, 2ª, 3ª, 4ª e 5ª posicións fixas e con cambios de posicións .

Ejercicios básicos para a aprendizaxe e perfeccionamento do vibrato.

Continuación do traballo con golpes de arco básicos: detaché, martellé, staccato e legato, ricochet e golpes saltados, traballo do

spiccato, con e sen cambios de corda, facendo uso de diferentes patróns rítmicos e articulacións.

Desenvolvemento de exercicios en dobre corda, etc.

Control permanente da afinación. A escoita interna.

Continuación do adestramento da memoria.

Segundo trimestre:

Desenvolvemento mediante exercicios da técnica de arco e man dereita. Continuación do traballo dalgunha escala en tres oitavas cos seus arpexios en tempo cómodo.

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL

Conservatorio Profesional de Música de Vigo

UNIÓN EUROPEA

Fondo Social Europeo
O FSE inviste no teu futuro

CMUS **VIGO**
Conservatorio Profesional de Música

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.es
<http://cmusvigo.gal>

Desenvolvemento do traballo feito no trimestre anterior.

Terceiro trimestre:

Desenvolvemento mediante exercicios da técnica de arco e man dereita.

Desenvolvemento da escoita interior (*oído interno*) e a súa aplicación na afinación.

Práctica da produción de un son de calidade.

Desenvolvemento do traballo feito no trimestre anterior.

Por motivos de adaptación curricular esta temporalización é orientativa.

9.7 Curso: 3º de grao profesional

Obxectivos

- Manter hábitos de estudo que permitan desenvolver as capacidades técnico-artísticas, aplicando progresivamente e con autonomía os coñecementos musicais; valorando o propio rendemento e o tempo empregado no estudo.
- Continuar o desenvolvemento progresivo da técnica do instrumento, tanto do arco como da man esquerda.
- Controlar permanentemente á afinación.
- Perfeccionar continuamente a calidade do son.
- Interpretar un repertorio solista e de conxunto que inclúa obras representativas de diferentes épocas e estilos, dunha dificultada adecuada ao nivel.
- Aplicar progresivamente os coñecementos armónicos, formais e históricos, na busca dunha interpretación artística de calidade.
- Adquirir o autocontrol necesario a través da experiencia de actuar en público como solista e en conxunto, fomentando a memorización do repertorio.
- Desenvolver a capacidade da lectura a primeira vista.
- Fomentar o hábito de escoitar música para adquirir progresivamente criterios interpretativos.

Contidos

- Traballo sobre a calidade do son, tendo en conta tanto o peso, velocidade e punto de contacto, así como os diferentes tipos e velocidade de vibrato, vinculado todo ao desenvolvemento dun fraseo expresivo.
- Escalas en posición fixa, sobre unha corda, en tres oitavas, cromáticas, etc. Arpexos, escalas en dobres cordas: terceiras, sextas oitavas.
- Continuar o traballo dos acordes de tres e catro notas.
- Armónicos naturais e artificiais.
- Aplicación de diferentes patróns rítmicos, articulacións e diferentes golpes de arco.
- Dominio técnico dos golpes de arco “alla corda” e saltados.
- Continuar perfeccionando á afinación.

- Traballo sobre o fraseo tendo en conta os diferentes estilos, a harmonía, a agónica e a dinámica.
- Continuación do adestramento da memoria e da lectura a primeira vista.
- Audicións comparadas de obras, barrocas, clásicas, románticas, nacionalistas, etc, con diferentes intérpretes para analizar de maneira crítica as características das diferentes versións.

Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexerase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sen limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.7.1.1 Criterios de avaliación

Mostrar una autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos propios do seu curso.

Mostrar un grado de asimilación de conceptos técnicos, tanto do **brazo dereito**: *suxeción, conducción, golpes de arco" alla corda"e perfeccionamento dos saltados, acordes, etc.*; da **man esquerda**: *articulación, cambios de posición, vibrato, desenvolvemento das dorles cordas, etc.*; así como da **coordinación de ámbolos brazos**.

Tocar escalas en tres oitavas, arpexios e dobles cordas das mesmas.

Saber empregar o vibrato con variedade e bon gusto en estudos e obras.

Demostrar sensibilidade na afinación e na calidade do son.

Interpretar un repertorio que inclúa estudos e obras para solista e con acompañamento de piano, empregando a técnica e os criterios estéticos adquiridos.

Memorizar a práctica totalidade do repertorio, e interpretar pezas de memoria en público.

Mostrar en cada clase a capacidade de aprendizaxe progresivo os bos hábitos de estudo adquiridos.

Tocar exercicios de lectura a vista conforme a os niveles propios do curso.

9.7.1.2 Mínimos esixibles

Durante o curso o alumno poderá aprender según o criterio do profesor como mínimo: 2-3 escalas, 2-3 estudos e 2-3 obras: *pezas, movimientos de Concertos, Concertinos, Temas con Variacións, Sonatinas, Sonatas, etc.*

Durante o curso se poderán realizar dúas audicións técnicas e dúas de obras.

Polo menos dúas obras, (ou obra e estudio) deberán interpretarse de memoria, sen deslizar os aspectos técnicos dos musicais.

Ó termino do curso o alumno debe como mínimo ser capaz de interpretar estudos e obras de distintas épocas e estilos demostrando un dominio de instrumento para no deslizar os aspectos técnicos do musicais.

A superación dos devanditos criterios suporá una cualificación mínima.

Os restantes criterios de avaliación deben permitir una maior flexibilidade de cualificación e ter en conta as características peculiares e evolutivas de cada alumno.

9.7.1.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Empregarase como procedemento a observación directa do alumnado valorando o rendemento do traballo diario, o comportamento e actitude nas clases, a proba de fin de trimestre e/ou a audición.

Como ferramentas de avaliación poderase empregar o diario de aula onde quedará recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento, a proba de fin de trimestre e/ou a audición. Poderase utilizar gravacións de audio e vídeo como ferramenta de avaliación complementaria.

9.7.1.4 Criterios de cualificación

Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario. Este criterio achegará o 50% da cualificación.

Amosar interese e unha boa actitude e comportamento nas clases como nas actividades do Centro. Este criterio achegará o 10% da cualificación.

Interpretar obras, estudos ou exercicios técnicos nunha proba ou nunha audición de aula ou pública. Este criterio achegará o 40% da cualificación.

Traballo diario	Actitude e Comportamento	Audición de aula
▪ 50%	▪ 10 %	▪ 40%

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de todas as materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propo-

ñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.

Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.

Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar.

Medidas de recuperación

Consistirá nunha proba onde alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda a avaliación en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar na proba.

O tempo de interpretación non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos de música para o alumnado de grao profesional.

O procedemento será o recollido nesta programación.

9.7.1.5 Procedementos de recuperación ordinarios

Proba ordinaria

Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar na proba

O tempo de interpretación non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos de música para o alumnado de grao profesional.

O procedemento será o recollido nesta programación.

9.7.1.6 Probas extraordinarias

O alumnado que non acade unha cualificación positiva na avaliación ordinaria terá a opción de realizar a proba extraordinaria. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos ou pezas a interpretar. A proba non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos.

Recursos didácticos

Violín 3º de Grao Profesional

ESCALAS E TÉCNICA:

Grigorian. Sistema de Escalas

Toledo, A. Sistema d Escalas, vol.1

Galamian. Contemporary violin Technique, vol 1 e 2

C. Flesch. Sistema de Escalas

Fischer, S. Basics

Sevcik. Shifting, op.8; Double Stops, op. 9

Sevcik. Mecanismo do Arco. Op. 2. (2ª, 3ª y 4ª parte)

Scharadieck. Mecanismo da mano esquerda

Vartan Manoogian:

Cambios de posición

Estudio de las terceras

Estudo das sextas

Estudo dos modos

ESTUDOS:

Mazas. Estudos Brillantes. Op.36 (43, 46 y 47) vol I , II

Fiorillo. Estudos (4, 14, 17, 18 y 32)

Kreutzer. 42 Estudos (12, 25, 28, 30, 33, 34, 36 y 37)

Rode. 24 Caprichos (6, 7, 8, 9 y 17)

Ch. Dancla. Estudos Op.73

Polo. Studi a doppie corde

Specimen Sight- Reading Tests. Grades 5- 8

Dont. 24 Vorübungen (zu Kreutzer und Rode)op. 37

OBRAS BARROCAS:

Sonatas de Corelli Op.5, Vivaldi, Telemann, Händel, Tartini,Veracini,
Leclair, Bach (BW 1014-1019)etc.

Telemann. Fantasías I a XII

Concertos de Vivaldi, Nardini, Tartini, Bach, etc.

OBRAS CLÁSICAS:

Haydn. Sonatas para violín y piano

Mozart. Sonatas para violín y piano

Schubert. Sonatinas Op.137

OBRAS ROMÁNTICAS:

Sarasate. Malagueña, Playera, Romanza Andaluza

Elgar. Salut d'amour

Kreisler. Libesfreud, Shon-Rosmarin, Preludio y Allegro, Sicilienne et rigaudon, La precieuse

Wieniawski. Leyenda

Bériot. Escena de Ballet, Concertos e outras piezas

OBRAS ESPAÑOLAS:

E. Toldrá. Sis Soners: Les Birbadores

Falla. La vida breve

COLECCIÓNS DE OBRAS DE DISTINTOS ESTILOS

Barber. Solos for Young Violinists, Vol 5, 6.

Temporalización dos contidos

Primeiro trimestre:

Colocación corporal.

Exercicios e estudos para a aprendizaxe dos cambios de posicións.

Escalas, estudos e pezas en 1ª, 2ª, 3ª, 4ª, 5ª e superiores posicións fixas e con cambios de posicións .

Exercicios básicos para o perfeccionamento do vibrato.

Continuación do traballo con golpes de arco: detaché, martellé, staccato e legato, ricochet e golpes saltados, traballo do spiccato, con e sen cambios de corda, facendo uso de diferentes patróns rítmicos e articulacións.

Desenvolvemento de exercicios en dobres cordas, etc.

Control permanente da afinación. A escoita interna.

Continuación do adestramento da memoria.

Segundo trimestre:

Desenvolvemento mediante exercicios da técnica de arco e man dereita. Continuación do traballo dalgunha escala en tres oitavas cos seus arpexios e dobres cordas en tempos cada vez máis rápidos.

Desenvolvemento do traballo feito no trimestre anterior.

Terceiro trimestre:

Desenvolvemento mediante exercicios da técnica de arco e man dereita.

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL

Conservatorio Profesional de Música de Vigo

UNIÓN EUROPEA

Fondo Social Europeo
O FSE inviste no teu futuro

CMUS **VIGO**
Conservatorio Profesional de Música

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.es
<http://cmusvigo.gal>

Desenvolvemento da escoita interior (*oído interno*) e a súa aplicación na afinación.

Práctica da produción de un son de calidade.

Desenvolvemento do traballo feito no trimestre anterior.

Por motivos de adaptación curricular esta temporalización é orientativa.

9.8 Curso: 4º de grao profesional

Obxectivos

- Manter hábitos de estudo que permitan desenvolver as capacidades técnico-artísticas, aplicando progresivamente e con autonomía os coñecementos musicais; valorando o propio rendemento e o tempo empregado no estudo.
- Continuar o desenvolvemento progresivo da técnica do instrumento, tanto do arco como da man esquerda.
- Controlar permanentemente á afinación.
- Perfeccionar continuamente a calidade do son.
- Interpretar un repertorio solista e de conxunto que inclúa obras representativas de diferentes épocas e estilos, dunha dificultada adecuada ao nivel.
- Aplicar progresivamente os coñecementos armónicos, formais e históricos, na busca dunha interpretación artística de calidade.
- Adquirir o autocontrol necesario a través da experiencia de actuar en público como solista e en conxunto, fomentando a memorización do repertorio.
- Desenvolver a capacidade da lectura a primeira vista.
- Fomentar o hábito de escoitar música para adquirir progresivamente criterios interpretativos.

Contidos

- Traballo sobre a calidade do son, tendo en conta tanto o peso, velocidade e punto de contacto, así como os diferentes tipos e velocidade de vibrato, vinculado todo ao desenvolvemento dun fraseo expresivo.
- Escalas en posición fixa, sobre unha corda, en tres oitavas, cromáticas, etc. Arpexos, escalas en dobres cordas: terceiras, sextas oitavas.
- Continuar o traballo dos acordes de tres e catro notas.
- Armónicos naturais e artificiais.
- Aplicación de diferentes patróns rítmicos, articulacións e diferentes golpes de arco.
- Dominio técnico dos golpes de arco “alla corda” e saltados.
- Continuar perfeccionando á afinación.

- Traballo sobre o fraseo tendo en conta os diferentes estilos, a harmonía, a agóxica e a dinámica.
- Continuación do adestramento da memoria e da lectura a primeira vista.
- Audicións comparadas de obras, barrocas, clásicas, románticas, nacionalistas, etc, con diferentes intérpretes para analizar de maneira crítica as características das diferentes versións.

Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexeráse por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sen limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.8.1.1 Criterios de avaliación

Mostrar una autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos propios do seu curso.

Mostrar un grado de asimilación de conceptos técnicos, tanto do **brazo dereito**: *suxeción, conducción, golpes de arco” alla corda”e perfeccionamento dos saltados, acordes, etc.*; da **man esquerda**: *articulación, cambios de posición, vibrato, desenvolvemento das dorles cordas, etc.*; así como da **coordinación de ámbolos brazos**.

Tocar escalas en tres oitavas, arpexios e dobles cordas das mesmas.

Saber empregar o vibrato con variedade e bon gusto en estudos e obras.

Demostrar sensibilidade na afinación e na calidade do son.

Interpretar un repertorio que inclúa estudos e obras para solista e con acompañamento de piano, empregando a técnica e os criterios estéticos adquiridos.

Memorizar a práctica totalidade do repertorio, e interpretar pezas de memoria en público.

Mostrar en cada clase a capacidade de aprendizaxe progresivo os bos hábitos de estudo adquiridos.

Tocar exercicios de lectura a vista conforme a os niveles propios do curso.

9.8.1.2 Mínimos esixibles

Durante o curso o alumno poderá aprender según o criterio do profesor como mínimo: 2-3 escalas, 2-3 estudos e 2-3 obras: *pezas, movimientos de Concertos, Concertinos, Temas con Variacións, Sonatinas, Sonatas, etc.*

Durante o curso se poderán realizar dúas audicións técnicas e dúas de obras.

Polo menos dúas obras, (ou obra e estudio) deberán interpretarse de memoria, sen deslizar os aspectos técnicos dos musicais.

Ó termino do curso o alumno debe como mínimo ser capaz de interpretar estudos e obras de distintas épocas e estilos demostrando un dominio de instrumento para no deslizar os aspectos técnicos do musicais.

A superación dos devanditos criterios suporá una cualificación mínima.

Os restantes criterios de avaliación deben permitir una maior flexibilidade de cualificación e ter en conta as características peculiares e evolutivas de cada alumno.

9.8.1.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Empregarase como procedemento a observación directa do alumnado valorando o rendemento do traballo diario, o comportamento e actitude nas clases, a proba de fin de trimestre e/ou a audición.

Como ferramentas de avaliación poderase empregar o diario de aula onde quedará recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento, a proba de fin de trimestre e/ou a audición. Poderase utilizar gravacións de audio e vídeo como ferramenta de avaliación complementaria.

9.8.1.4 Criterios de cualificación

Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario. Este criterio achegará o 50% da cualificación.

Amosar interese e unha boa actitude e comportamento nas clases como nas actividades do Centro. Este criterio achegará o 10% da cualificación.

Interpretar obras, estudos ou exercicios técnicos nunha proba ou nunha audición de aula ou pública. Este criterio achegará o 40% da cualificación.

Traballo diario	Actitude e Comportamento	Audición de aula
▪ 50%	▪ 10 %	▪ 40%

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de todas as materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propo-

ñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.

Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.

Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar.

Medidas de recuperación

Consistirá nunha proba onde alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda a avaliación en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar na proba.

O tempo de interpretación non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos de música para o alumnado de grao profesional.

O procedemento será o recollido nesta programación.

9.8.1.5 Procedementos de recuperación ordinarios

Proba ordinaria

Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar na proba

O tempo de interpretación non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos de música para o alumnado de grao profesional.

O procedemento será o recollido nesta programación.

9.8.1.6 Probas extraordinarias

O alumnado que non acade unha cualificación positiva na avaliación ordinaria terá a opción de realizar a proba extraordinaria. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos ou pezas a interpretar. A proba non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos.

Recursos didácticos

Violín 4º de Grao Profesional

ESCALAS E TÉCNICA:

Grigorian. Sistema de Escalas

Fischer. Basics

Galamian. Contemporary violin technique, vol. 1 e 2

C. Flesch. Sistema de Escalas

Sevcik. Mecanismo del Arco. Op. 2 (2ª, 3ª y 4ª parte)

Sevcik. Shifting, op 8, Dobles op. 9

Scharadieck. Mecanismo de la mano izquierda

Vartan Manoogian:

Cambios de posición

Estudio de las terceras

Estudo das sextas

Estudo dos modos

ESTUDOS:

Mazas. Estudios Brillantes. Op.36. (31, 32, 34, 38, 39 y 57) vol I, II

Fiorillo. Estudios (9, 28 y 29)

Kreutzer. 42 Estudios (6, 14, 15, 17, 19, 24, 26 y 29)

Rode. 24 Caprichos (1 al 5 y 10)

Ch. Dancla. Estudios Op.73

Specimen Sight- reading tests. Grades 5- 8

OBRAS BARROCAS:

Telemann. Fantasías

Bach. Concertos

Vivaldi. As catro estacións

OBRAS CLÁSICAS:

Haydn. Sonatas para violín e piano

Mozart. Sonatas para violín e piano

Schubert. Sonatinas Op.137

OBRAS ROMÁNTICAS:

Dancla. Solos de Concierto

Accolay. Concertino

Ch. de Beriot. Pezas para violín e piano

Kreisler. Libesleid, Siciliana e Rigodón, Melodía

Elgar. Salud de Amor

Conciertos Viotti, Rode, Kreutzer, Sphor, Beriot, etc.

OBRAS ESPAÑOLAS:

E. Toldrá. Sis Soners: Sonetí de la Rosada, La Font

Granados. Romanza

COLECCIÓNS DE OBRAS DE DISTINTO ESTILO

Barber. Solos for young violinists; vol 5, 6

Temporalización dos contidos

Primeiro trimestre:

Colocación corporal.

Exercicios e estudos para a aprendizaxe dos cambios de posicións.

Escalas, estudos e pezas en 1ª, 2ª, 3ª, 4ª, 5ª e superiores posicións fixas e con cambios de posicións .

Exercicios básicos para o perfeccionamento do vibrato.

Continuación do traballo con golpes de arco: detaché, martellé, staccato e legato, ricochet e golpes saltados, traballo do spiccato, con e sen cambios de corda, facendo uso de diferentes patróns rítmicos e articulacións.

Desenvolvemento de exercicios en dobres cordas, etc.

Control permanente da afinación. A escoita interna.

Continuación do adestramento da memoria.

Segundo trimestre:

Desenvolvemento mediante exercicios da técnica de arco e man dereita. Continuación do traballo dalgunha escala en tres oitavas cos seus arpexios e dobres cordas en tempos cada vez máis rápidos.

Desenvolvemento do traballo feito no trimestre anterior.

Terceiro trimestre:

Desenvolvemento mediante exercicios da técnica de arco e man dereita.

Desenvolvemento da escoita interior (*oído interno*) e a súa aplicación na afinación.

Práctica da produción de un son de calidade.

Desenvolvemento do traballo feito no trimestre anterior.

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL
Conservatorio Profesional de Música de Vigo

UNIÓN EUROPEA
Fondo Social Europeo
O FSE inviste no teu futuro

CMUS VIGO
Conservatorio Profesional de Música

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.es
<http://cmusvigo.gal>

Por motivos de adaptación curricular esta temporalización é orientativa.

9.9 Curso: 5º de grao profesional

Obxectivos

- Afondar no desenvolvemento técnico-artístico do instrumento.
- Controlar permanentemente a afinación e perfeccionar a calidade sonora.
- Interpretar un repertorio solista e de conxunto que inclúa obras de diferentes épocas e estilos, incluíndo repertorio contemporáneo.
- Aplicar progresivamente os coñecementos armónicos, formais e históricos, en aras de unha interpretación artística de calidade.
- Manter hábitos de estudo que desenvolvan as capacidades técnico-artísticas, e mostrar autonomía na resolución de problemas técnicos e musicais.
- Adquirir o autocontrol necesario a través da experiencia de actuar en público como solista e en conxunto, fomentando a memorización do repertorio.
- Perfeccionar a capacidade da lectura a primeira vista e a improvisación.
- Formar unha cultura musical e establecer conceptos estéticos que permitan desenvolver e fundamentar os propios criterios interpretativos adquirindo o hábito de escoitar música.

Contidos

- Traballo sobre a calidade do son, tendo en conta tanto o peso, velocidade e punto de contacto, así como con diferentes tipos e velocidade de vibrato, vinculado todo ó desenvolvemento dun fraseo expresivo.
- Escalas e arpejos en posición fixa, sobre unha corda, en tres oitavas, cromáticas, etc.
- Escalas en dobres cordas: 3ª, 4ª, 5ª, 6ª y 8ª incluso 7ª, 9ª e 10ª.
- Continuar o traballo dos acordes de tres e catro notas.
- Exercicios e estudos con armónicos naturais e artificiais.
- Aplicación de diferentes patróns rítmicos, articulacións e diferentes golpes de arco tanto “alla corda” como saltados.
- Traballo sobre o fraseo tendo en conta os diferentes estilos, a harmonía, a agóxica e a dinámica.
- Continuación do adestramento da memoria e lectura a primeira vista.

- Audicións comparadas de obras de todas as épocas, de diferentes intérpretes para analizar de maneira crítica as características das diferentes versións.

Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexerase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sen limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.9.1.1 Criterios de avaliación

Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos propios do seu curso.

Mostrar un grado de asimilación de conceptos técnicos, tanto de **brazo dereito**: *suxeción, condución, golpes de arco "l la corda" e desenvolvemento dos saltados, acordes, etc.*; da **man esquerda**: *articulación, cambios de posición, vibrato, perfeccionamento das dobres cordas, etc.*; así como da **coordinación de ámbolos brazos**.

Tocar escalas en tres oitavas, arpejos e dobres cordas das mesmas.

Saber empregar o vibrato con variedade e bo gusto en estudos e obras.

Demostrar sensibilidade na afinación e na calidade do son.

Interpretar un repertorio que inclúa estudos e obras para solista o con acompañamento de piano, empregando a técnica e os criterios estéticos adquiridos.

Memorizar a práctica totalidade do repertorio, e interpretar pezas de memoria en público.

Mostrar en cada clase a capacidade de aprendizaxe progresivo e los hábitos de estudo adquiridos.

Tocar exercicios de lectura a vista conforme aos niveis propios do curso.

9.9.1.2 Mínimos esixibles

Durante o curso o alumno poderá aprender según o criterio do profesor como mínimo: 3-4 escalas, 3-4 estudos e 3-4 obras: *pezas, movimientos de Concertos, Concertinos, Temas con Variacións, Sonatinas, Sonatas, etc.*

Durante o curso se poderán realizar dúas audicións técnicas e dúas de obras.

Polo menos dúas obras, (ou obra e estudio) deberán interpretarse de memoria, sen deslizar os aspectos técnicos dos musicais.

Ó termino do curso o alumno debe como mínimo ser capaz de interpretar estudos e obras de distintas épocas e estilos demostrando un dominio de instrumento para no deslizar os aspectos técnicos do musicais.

A superación dos devanditos criterios suporá una cualificación mínima.

Os restantes criterios de avaliación deben permitir una maior flexibilidade de cualificación e ter en conta as características peculiares e evolutivas de cada alumno.

9.9.1.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Empregarase como procedemento a observación directa do alumnado valorando o rendemento do traballo diario, o comportamento e actitude nas clases, a proba de fin de trimestre e/ou a audición.

Como ferramentas de avaliación poderase empregar o diario de aula onde quedará recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento, a proba de fin de trimestre e/ou a audición. Poderase utilizar gravacións de audio e vídeo como ferramenta de avaliación complementaria.

9.9.1.4 Criterios de cualificación

Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario. Este criterio achegará o 50% da cualificación.

Amosar interese e unha boa actitude e comportamento nas clases como nas actividades do Centro. Este criterio achegará o 10% da cualificación.

Interpretar obras, estudos ou exercicios técnicos nunha proba ou nunha audición de aula ou pública. Este criterio achegará o 40% da cualificación.

Traballo diario	Actitude e Comportamento	Audición de aula
▪ 50%	▪ 10 %	▪ 40%

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propo-

ñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.

Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.

Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar.

Medidas de recuperación

Consistirá nunha proba onde alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda a avaliación en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar na proba.

O tempo de interpretación non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos de música para o alumnado de grao profesional.

O procedemento será o recollido nesta programación.

9.9.1.5 Procedementos de recuperación ordinarios

Proba ordinaria

Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar na proba

O tempo de interpretación non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos de música para o alumnado de grao profesional.

O procedemento será o recollido nesta programación.

9.9.1.6 Probas extraordinarias

O alumnado que non acade unha cualificación positiva na avaliación ordinaria terá a opción de realizar a proba extraordinaria. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos ou pezas a interpretar. A proba non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos.

Recursos didácticos

Violín 5º curso de Grao Profesional

TÉCNICA:

Grigorian. Sistema de Escalas

Schradiek. The school of violin techniques, vol 1, 2

Fischer. basics, Practice

Galamian. Contemporary Violin Technique, vol 1, 2

C. Flesch. Sistema de Escalas

Toledo, A. Sistema de Escalas, vol 2

Sevcik. Mecanismo do Arco. Op. 2 (4ª y 5ª parte), Shifting, op. 8, Doubles, op 9

Vartan Manoogian:

Estudo das terceiras

Estudo das sextas

Estudo dos modos

ESTUDOS:

Dont. 24 Estudos. Op.35 (2, 3, 5, 6, 9 y 13)

Kreutzer. 42 Estudos (35, 38, 39, 40,41 y 42)

Rode. 24 Caprichos (18 a 24)

Dancla. 20 Brilliant and Characteristic studies op 73

Gavinies. 24 Estudos (*Matinéas*) (2, 4 y 8)

OBRAS BARROCAS:

Telemann. Fantasías I a VI

Bach. Sonatas e Partitas para violín solo

Tartini. Sonata "El trino del diablo"

OBRAS CLÁSICAS:

Mozart. Sonatas para violín e piano

Beethoven. Sonatas para violín e piano

Schubert. Sonatinas Op. 137

Mozart. Rondó en Do M K. 373, Adagio en Mi M K. 261

Beethoven. Romanzas para violín en Fa M y en Sol M.

Concertos. Viotti nº22, Haydn Do M, Mozart Nº 1 a Nº 5

OBRAS ROMÁNTICAS:

Sarasate. Malagueña, Playera, Romanza Andaluza

Kreisler. Libesfreud, Shon-Rosmarin, Preludio e Allegro

Wieniawski. Leyenda

Beriot. Escena de Ballet

Concertos. Rode Nº 6 y Nº 7, Kreutzer, Ch.de Beriot

OBRAS ESPAÑOLAS:

Albeniz-Kreisler. Tango

Falla. Canciones populares Españolas

Temporalización dos contidos

Primeiro trimestre:

Colocación corporal.

Ejercicios e estudos para a aprendizaxe dos cambios de posicións.

Escalas, estudos e pezas en 1ª, 2ª, 3ª, 4ª, 5ª e superiores posicións fixas e con cambios de posicións .

Ejercicios básicos para o perfeccionamento do vibrato.

Continuación do traballo con golpes de arco: detaché, martellé, staccato e legato, ricochet e golpes saltados, traballo do spiccato, con e sen cambios de corda, facendo uso de diferentes patróns rítmicos e articulacións.

Desenvolvemento de exercicios en dobres cordas, etc.

Control permanente da afinación. A escoita interna.

Continuación do adestramento da memoria.

Segundo trimestre:

Desenvolvemento mediante exercicios da técnica de arco e man dereita. Continuación do traballo dalgunha escala en tres oitavas cos seus arpexios e dobres cordas en tempos cada vez máis rápidos.

Desenvolvemento do traballo feito no trimestre anterior.

Terceiro trimestre:

Desenvolvemento mediante exercicios da técnica de arco e man dereita.

Desenvolvemento da escoita interior (*oído interno*) e a súa aplicación na afinación.

Práctica da produción de un son de calidade.

Desenvolvemento do traballo feito no trimestre anterior.

Por motivos de adaptación curricular esta temporalización é orientativa.

9.10 Curso: 6º de grao profesional

Obxectivos

- Afondar no desenvolvemento técnico-artístico do instrumento.
- Controlar permanentemente a afinación e perfeccionar a calidade sonora.
- Interpretar un repertorio solista e de conxunto que inclúa obras de diferentes épocas e estilos, incluíndo repertorio contemporáneo.
- Aplicar progresivamente os coñecementos armónicos, formais e históricos, en aras de unha interpretación artística de calidade.
- Manter hábitos de estudo que desenvolvan as capacidades técnico-artísticas, e mostrar autonomía na resolución de problemas técnicos e musicais.
- Adquirir o autocontrol necesario a través da experiencia de actuar en público como solista e en conxunto, fomentando a memorización do repertorio.
- Perfeccionar a capacidade da lectura a primeira vista e a improvisación.
- Formar unha cultura musical e establecer conceptos estéticos que permitan desenvolver e fundamentar os propios criterios interpretativos adquirindo o hábito de escoitar música.

Contidos

- Traballo sobre a calidade do son, tendo en conta tanto o peso, velocidade e punto de contacto, así como con diferentes tipos e velocidade de vibrato, vinculado todo ó desenvolvemento dun fraseo expresivo.
- Escalas e arpejos en posición fixa, sobre unha corda, en tres oitavas, cromáticas, etc.
- Escalas en dobres cordas: 3ª, 4ª, 5ª, 6ª y 8ª incluso 7ª, 9ª e 10ª.
- Continuar o traballo dos acordes de tres e catro notas.
- Exercicios e estudos con armónicos naturais e artificiais.
- Aplicación de diferentes patróns rítmicos, articulacións e diferentes golpes de arco tanto “alla corda” como saltados.
- Traballo sobre o fraseo tendo en conta os diferentes estilos, a harmonía, a agóxica e a dinámica.
- Continuación do adestramento da memoria e lectura a primeira vista.

- Audicións comparadas de obras de todas as épocas, de diferentes intérpretes para analizar de maneira crítica as características das diferentes versións.

Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexerase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sen limitarse unicamente á calificación trimestral ou final.

9.10.1.1 Criterios de avaliación

Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos propios do seu curso.

Mostrar un grado de asimilación de conceptos técnicos, tanto de **brazo dereito**: *suxeción, conducción, golpes de arco "l la corda" e desenvolvemento dos saltados, acordes, etc.*; da **man esquerda**: *articulación, cambios de posición, vibrato, perfeccionamento das dobres cordas, etc.*; así como da **coordinación de ámbolos brazos**.

Tocar escalas en tres oitavas, arpejos e dobres cordas das mesmas.

Saber empregar o vibrato con variedade e bo gusto en estudos e obras.

Demostrar sensibilidade na afinación e na calidade do son.

Interpretar un repertorio que inclúa estudos e obras para solista o con acompañamento de piano, empregando a técnica e os criterios estéticos adquiridos.

Memorizar a práctica totalidade do repertorio, e interpretar pezas de memoria en público.

Mostrar en cada clase a capacidade de aprendizaxe progresivo e los hábitos de estudo adquiridos.

Tocar exercicios de lectura a vista conforme aos niveis propios do curso.

9.10.1.2 Mínimos esixibles

Durante o curso o alumno poderá aprender según o criterio do profesor como mínimo: 3-4 escalas, 3-4 estudos e 2-3 obras: *pezas, movimientos de Concertos, Concertinos, Temas con Variacións, Sonatinas, Sonatas, etc.*

Durante o curso se poderán realizar dúas audicións técnicas e dúas de obras.

Polo menos dúas obras, (ou obra e estudio) deberán interpretarse de memoria, sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.

Ó termino do curso o alumno debe como mínimo ser capaz de interpretar estudos e obras de distintas épocas e estilos demostrando un dominio de instrumento para no desligar os aspectos técnicos do musicais.

A superación dos devanditos criterios suporá una cualificación mínima.

Os restantes criterios de avaliación deben permitir una maior flexibilidade de cualificación e ter en conta as características peculiares e evolutivas de cada alumno.

9.10.1.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Empregarase como procedemento a observación directa do alumnado valorando o rendemento do traballo diario, o comportamento e actitude nas clases, a proba de fin de trimestre e/ou a audición.

Como ferramentas de avaliación poderase empregar o diario de aula onde quedará recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento, a proba de fin de trimestre e/ou a audición. Poderase utilizar gravacións de audio e vídeo como ferramenta de avaliación complementaria.

9.10.1.4 Criterios de cualificación

Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario. Este criterio achegará o 50% da cualificación.

Amosar interese e unha boa actitude e comportamento nas clases como nas actividades do Centro. Este criterio achegará o 10% da cualificación.

Interpretar obras, estudos ou exercicios técnicos nunha proba ou nunha audición de aula ou pública. Este criterio achegará o 40% da cualificación.

Traballo diario	Actitude e Comportamento	Audición de aula
▪ 50%	▪ 10 %	▪ 40%

Medidas de recuperación

Consistirá nunha proba onde alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda a avaliación en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar na proba.

O tempo de interpretación non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos de música para o alumnado de grao profesional.

O procedemento será o recollido nesta programación.

9.10.1.5 Procedementos de recuperación ordinarios

Proba ordinaria

Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso en cuestión, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos e as pezas a interpretar na proba

O tempo de interpretación non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos de música para o alumnado de grao profesional.

O procedemento será o recollido nesta programación.

9.10.1.6 Probas extraordinarias

O alumnado que non acade unha cualificación positiva na avaliación ordinaria terá a opción de realizar a proba extraordinaria. Nesta proba o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda ao curso, sendo o profesorado o encargado de designar os contidos, os estudos ou pezas a interpretar. A proba non será inferior a 30 minutos, nin superior a 45 minutos.

Recursos didácticos

Violín 6º Curso de Grao Profesional

TÉCNICA:

Grigorian. Sistema de Escalas

Fischer. Basics/ Practice

Toledo A. Sistema de escalas, vol 2

C. Flesch. Sistema de Escalas

Galamian. Sistema de Escalas, Vol. 1, 2

Sevcik. Mecanismo del Arco. Op. 2 (4ª y 5ª parte)/ op. 8/ op. 9

Vartan Manoogian:

Estudo das terceiras

Estudo das sextas

Estudo dos modos

ESTUDOS:

Dont. 24 Estudos. Op. 35

Kreutzer. 42 Estudos

Rode. 24 Caprichos

Gavinies. 24 Estudos (*Matinéas*)

Wieniawski. Opus 18

Locatelli. 25 Caprichos (*el arte del violín*)

Vieuxtemps. Opus 16

Paganini. Opus 1

CONCERTOS:

Rode, Kreutzer, Ch. de Beriot, Viotti nº22

Haydn. Concerto Do M.

Mozart. Concertos Nº 1 a Nº 5

Concertos románticos ou do s. XX

SONATAS:

Beethoven. Sonatas Nº 1 a Nº 10

Biber. 8 Sonatas

Brahms. Sonatas Nº 1 a Nº 3

G. Fauré. Sonatas Nº 1 y Nº 2

Mozart. Sonatas

Sonatas románticas o del s. XX(Grieg, Hindemith, Turina, etc)

VIOLÍN SOLO:

Bach. Sonatas e Partitas para violín solo

Ysaye. Seis Sonatas

M. Reger. Preludios, fugas e sonatas

Telemann. Fantasías I a VI

Prokofiev. Sonata Op.115

E. Bloch. Suite Nº 1

PEZAS:

Vitali. Chacona

Tartini. Sonata "*El trino del diablo*"

Mozart. Rondo en Do M

Beethoven. Romanzas para violín en Fa M e en Sol M.

Saint-Saëns. Habanera.

Sarasate:

Malagueña

Romanza Andaluza

Introducción e Tarantela

Zapateado, etc.

Kreisler:

Tambourin chinois

Recitativo e Scherzo

Capricce Vienes, etc.

Wieniawski:

Polonesa en Re M y en La M

Scherzo e Tarantella, etc.

Temporalización dos contidos

Primeiro trimestre:

Colocación corporal.

Exercicios e estudos para a aprendizaxe dos cambios de posicións.

Escalas, estudos e pezas en 1ª, 2ª, 3ª, 4ª, 5ª e superiores posicións fixas e con cambios de posicións .

Exercicios básicos para o perfeccionamento do vibrato.

Continuación do traballo con golpes de arco: detaché, martellé, staccato e legato, ricochet e golpes saltados, traballo do spiccato, con e sen cambios de corda, facendo uso de diferentes patróns rítmicos e articulacións.

Desenvolvemento de exercicios en dobres cordas, etc.

Control permanente da afinación. A escoita interna.

Continuación do adestramento da memoria.

Segundo trimestre:

Desenvolvemento mediante exercicios da técnica de arco e man dereita. Continuación do traballo dalgunha escala en tres oitavas cos seus arpexios e dobres cordas en tempos cada vez máis rápidos.

Desenvolvemento do traballo feito no trimestre anterior.

Terceiro trimestre:

Desenvolvemento mediante exercicios da técnica de arco e man dereita.

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL

Conservatorio Profesional de Música de Vigo

UNIÓN EUROPEA

Fondo Social Europeo
O FSE inviste no teu futuro

CMUS **VIGO**
Conservatorio Profesional de Música

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.es
<http://cmusvigo.gal>

Desenvolvemento da escoita interior (*oído interno*) e a súa aplicación na afinación.

Práctica da produción de un son de calidade.

Desenvolvemento do traballo feito no trimestre anterior.

Por motivos de adaptación curricular esta temporalización é orientativa.

10. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

Seguindo as instrucións que se recollen no artigo 2º da orde do 8 de Febreiro de 2008 pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música na Comunidade Autónoma de Galicia, e que indican que “[...]a avaliación terá un carácter formativo e orientador do proceso educativo e proporcionará unha información constante que permita mellorar tanto os procesos coma os resultados da intervención educativa[...]”, este departamento leva a cabo unha tripla avaliación: do proceso de aprendizaxe (que se desenvolveu no apartado correspondente de cada curso), da programación didáctica e da nosa labor docente.

O seguimento e avaliación das programacións será rexistrado por cada docente e tratado nas reunións periódicas do departamento, quedando constancia na acta daquelas desviacións e modificacións acordadas. Estas ideas e propostas de mellora serán incluídas na memoria final do departamento, xa que servirán de base para a elaboración da programación didáctica do vindeiro curso.

Por outra banda, a misión da Comisión de Coordinación Pedagóxica será a de garantir que as programacións didácticas dos distintos departamentos presenten coherencia secuencial entre todas elas, e indicar, se é o caso, as modificacións pertinentes que deberán ser realizadas polos departamentos.

Dende o Departamento de Vento Metal para avaliar a nosa programación didáctica teremos en conta os seguintes aspectos:

- **Obxectivos:** Adecuación ás necesidades específicas do alumnado e do Proxecto Educativo do Centro
- **Contidos:** Validez na súa elección con respecto aos obxectivos formulados e adecuación ao nivel do alumnado
- **Actividades:** Atención á diversidade das capacidades e adecuación aos intereses do alumnado e aos seus ritmos de aprendizaxe
- **Criterios metodolóxicos:** A adecuación e coherencia dos mesmos
- **Os medios e recursos:** Avaliación dos criterios para a elección dos medios e recursos didácticos e a súa adecuación aos obxectivos propostos.
- **A avaliación:** Comprobarase a idoneidade e a adecuación entre criterios de avaliación, técnicas e procedementos, así como entre os criterios de avaliación, contidos e obxectivos
- **alumnado:** A relación co alumnado, ademais do clima de convivencia e traballo.

11. Procedementos para realizar a avaliación interna do Departamento

---

Do mesmo xeito que se indica no punto anterior, a avaliación do labor docente supón un dos tres elementos a avaliar dentro do noso sistema educativo xunto co proceso de aprendizaxe e a programación didáctica.

Será misión do profesorado realizar a análise dos datos que obteña trala avaliación do alumnado e da programación didáctica para realizar as diferentes adaptacións ou adecuacións das estratexias metodolóxicas co fin de mellorar os resultados acadados.

Para levar a cabo este proceso contarase tamén coa análise das enquisas de satisfacción do alumnado como vía alternativa ás clases para obter datos directos relativos á súa función.

Nas reunións do departamento trataranse todos estes puntos ademais dos que o profesorado considere relevantes, sen descoidar aspectos como os recursos materiais e persoais dos que dispón o propio departamento para ofrecer unha ensinanza de calidade, trasladando á Comisión de Coordinación Pedagóxica todo aquilo que se estime oportuno.

12. ANEXOS

12.1 Probas de acceso 1º de grao profesional

Consultar o documento de información das probas de acceso ao Centro.

12.2 Probas de acceso a outros cursos.

Consultar o documento de información das probas de acceso ao Centro.

12.3 Premios Fin de Grao

Segundo consta na lexislación vixente, os departamentos didácticos establecerán os criterios valorativos para a obtención do premio de fin de grao profesional.

Contidos da proba

- Presentación por parte dos aspirantes dun programa cunha duración comprendida entre os 20 e os 40 minutos, sendo 20 minutos a duración mínima para a proba.
- Inclusión dunha serie de obras que representen, cando menos, tres estilos diferentes, quedando excluídos desta particularidade os instrumentos nos que non sexa posible.
- Interpretación de memoria dunha das obras presentadas.
- Elaboración, por parte do aspirante, e posterior entrega na secretaría do Centro (con rexistro de entrada e mediante soporte informático) das notas ao programa elaboradas por el/a mesmo/a, cando menos con tres días de antelación á celebración da proba, non recolléndose ningunha fóra de prazo sen a debida xustificación, que será atendida a criterio da Dirección do Centro. Estas notas ao programa seguirán Máximo dun folio con 3.750 caracteres en formato "DIN A4".

Criterios de avaliación

- Realizar unha interpretación musical de calidade acorde ás esixencias da proba.
- Presentar un programa coherente en relación aos contidos expostos.
- Interpretar un programa que presente obras de diferentes épocas e/ou estilos cunha dificultade acorde ao nivel.

Criterios de cualificación

Ver Anexo 12.4

12.4 Folla de calibración para audicións e/ou probas instrumentais

Indicadores	Porcentaxe	Nota
Hábito postural e control da respiración	20%	
Adecuación á partitura	20%	
Calidade do son e/ou afinación	20%	
Interpretación	25%	
Actitude	15%	